MARCELA PENEȘ

Gramatică

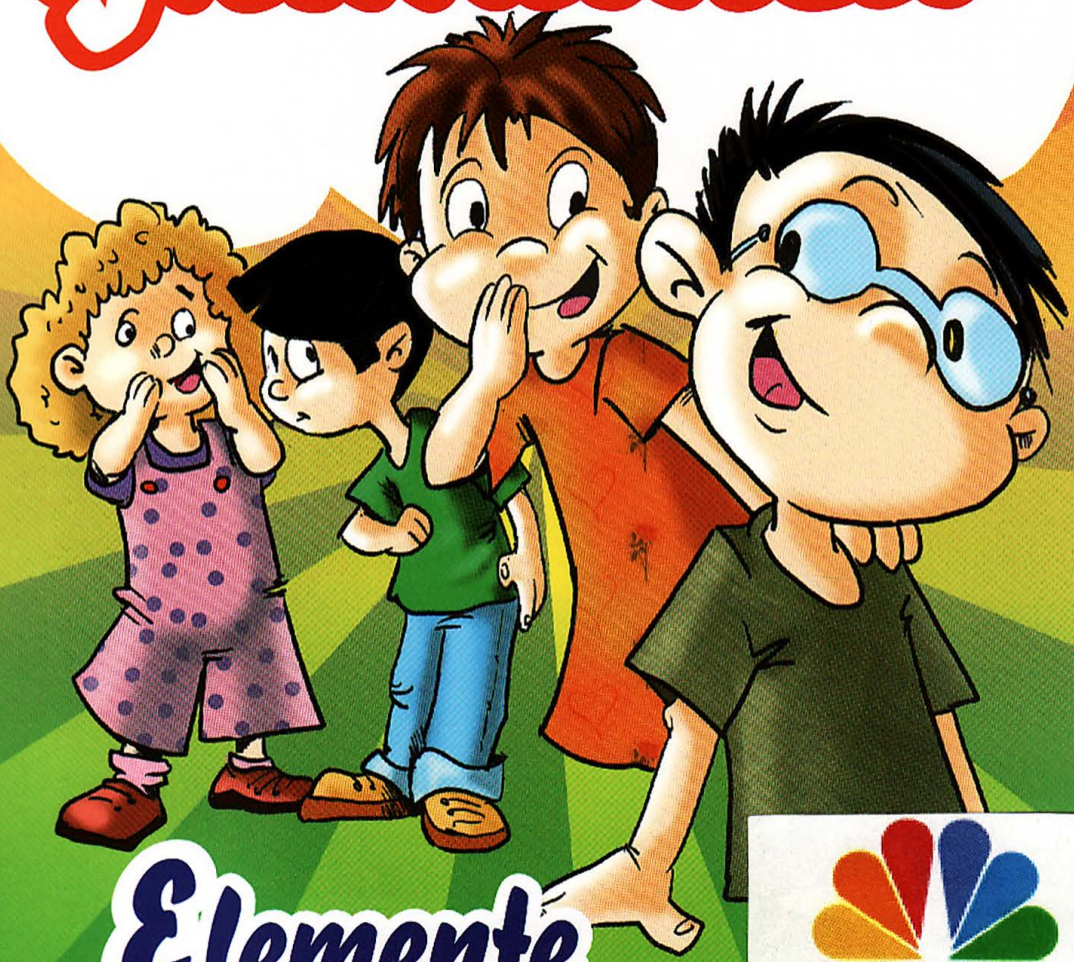

Elemente de construcție a Comunicării

TEKKEN
uploaded by Stef30

PENEȘ
1998

MARCELA PENEȘ

Gramatică

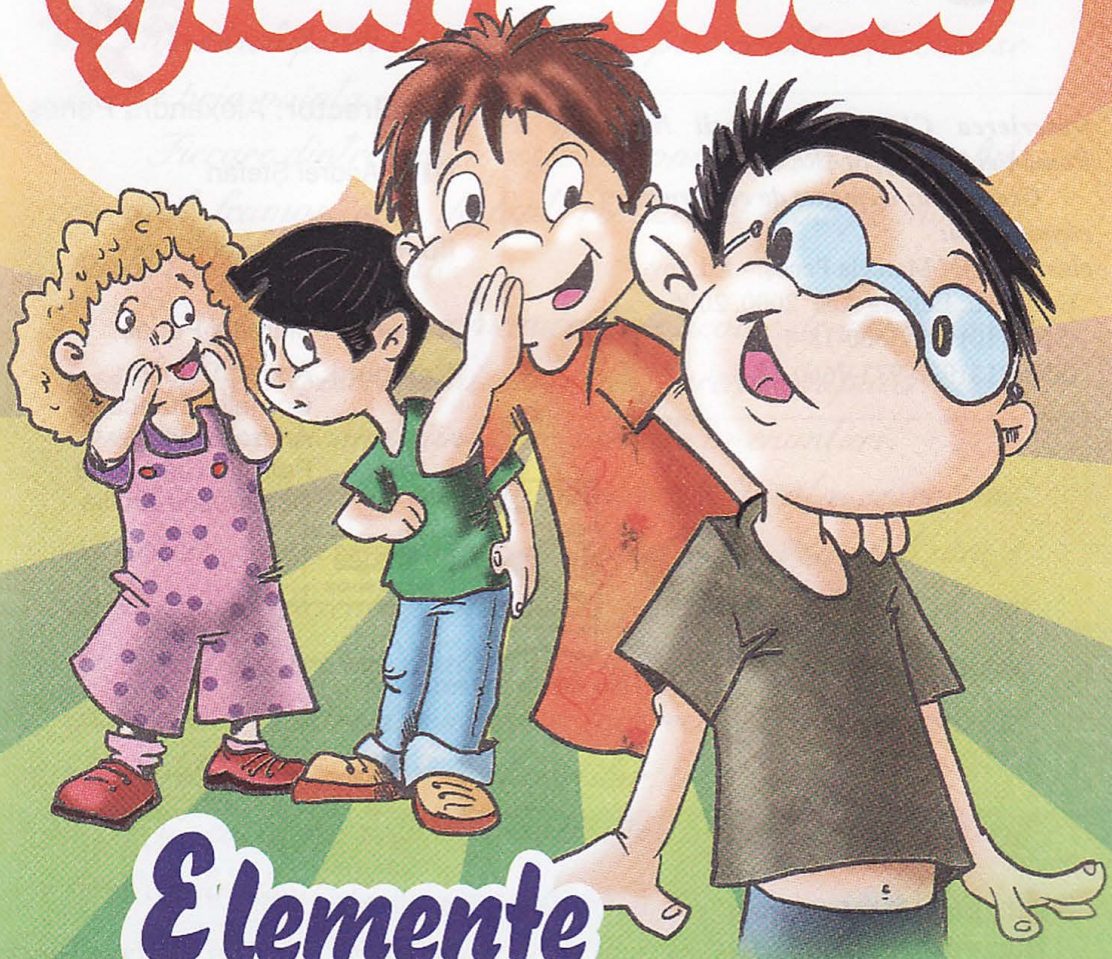

Elemente de construcție a Comunicării

Gramatică

Elemente de construcție a Comunicării

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României PENEŞ, MARCELA

Gramatica: elemente de construcţie a comunicării:

clasele I-IV / Marcela Peneş. - Ed. rev. -
Bucureşti: Editura Ana 2000, 2006
ISBN (10) 973-7660-18-8;
ISBN (13) 978-973-7660-18-3

Art director: Alexandru Peneş

DTP: Andrei Ştefan

Ilustraţii: Emanuel Pavel

Redactor: Marcela Peneş

Referenţi: Adrian Stancu
Cornelia Stancu
Andrei Emilia
Petruţiu Constanţa
Dumitrescu Emilia

STN EN ISO 900/EN ISO 9001: 2000

Editura Marcela Peneş
Bucureşti, sector 3
Str. Andrei Bârseanu nr.14,
O.P. 4 - C.P. 54
Tel./Fax: (021) 323 99 66
323 69 89
323 70 18
E-mail: office@edituraana.ro
www.editruaana.ro
www.edituramarcelapenes.ro

Copyright © - Editura Marcela Peneş
Reproducerea integrală sau parţială a lucrării este posibilă numai cu acordul scris al Editurii Marcela Peneş

Dragi şcolari,

Să ne închipuim comunicarea ca pe o construcţie care se înalţă prin voinţa oamenilor.

Fiecare dintre noi doreşte să construiască ceva solid, durabil, frumos, dar, de fapt, realizează ceva pe măsura puterii şi priceperii sale.

Pentru a realiza comunicarea e nevoie de elemente de construcţie. Acestea sunt cuvintele, care devin puternice şi convingătoare când sunt bine aşezate în enunţuri.

Cu ajutorul acestei lucrări vom învăţa ce rol au cuvintele şi cum se folosesc ele pentru ca noi să realizăm o comunicare eficientă, adică să ne facem bine înţeleşi de cei cu care purtăm un dialog sau de cei cărora le adresăm gândurile şi părerile noastre indirect, prin intermediul scrisorilor, articolelor şi al cărţilor.

Şi, ca să fie solidă, construcţia trebuie să pornească bine de la clasa I.

Succes!

Partea a-I-a

1.Propoziţia

1. Observă imaginile şi alcătuieşte propoziţii despre fiecare. Scrie trei propoziţii.

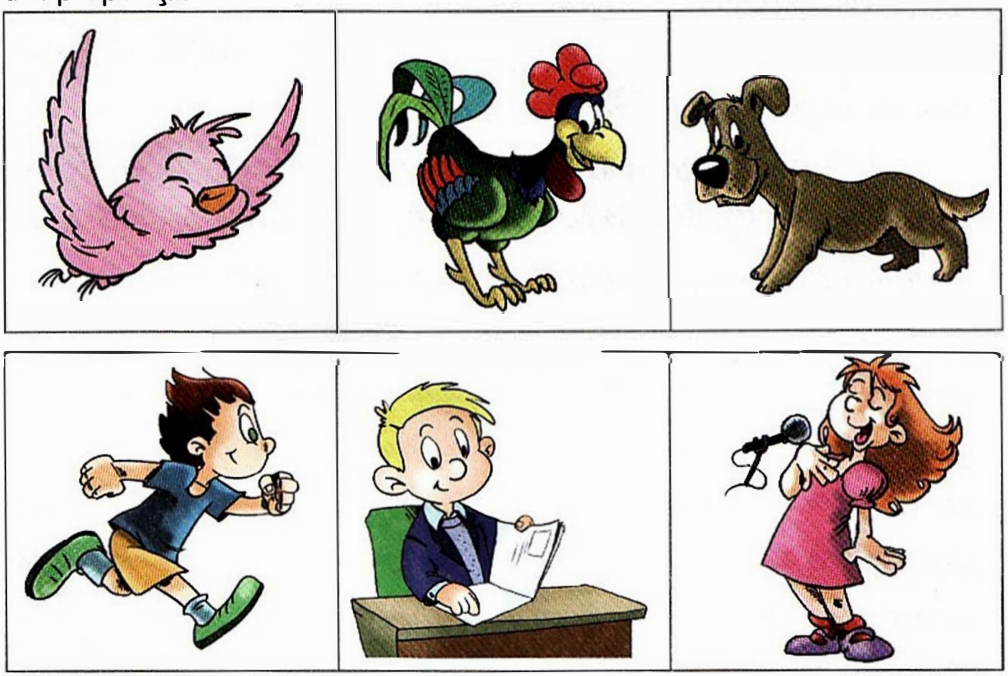

2. Citeşte:

Anca e cu mama.
Nina e cu Ica.
Ina are un ou.
Aura are o maramă.
Ana are mure.

Acestea sunt propoziţii. Cu ajutorul propoziţiilor comunicăm ceva.

Andrei are mure?

Şi aceasta este o propoziţie. De ce?

3. Precizează câte cuvinte au propoziţiile:

Ana are mure mari.	~~2~~	4	~~3~~
Corina e cu Alina.	3	2	4
Victor vine acasă.	1	3	4
Marin are mere?	2	4	3

4. Cu ce fel de literă se începe primul cuvânt din propoziţie?

mică mare Taie cuvântul neadevărat.

5. Ce semne de punctuaţie s-au scris la sfârşitul propoziţiilor de mai sus? (Taie semnele de punctuaţie nefolosite.)

. ? , :

6. Transcrie comunicarea. Scrie cât poţi de frumos! Însemnează (X) propoziţia scrisă cel mai frumos.

Alina are nouă ani.

7. Trasează săgeţi, astfel încât prin cuvintele alese să comunici ceva. Scrie semnul de punctuaţie de la sfârşitul propoziţiei.

Mama	mormăie	☐
Ursul	suflă	☐
Vântul	ciripesc	☐
Păsările	scrie	☐

Iepurele	răsare	☐
Soarele	trec	☐
Norii	fuge	☐
Pisica	toarce	☐

Câinele	paşte	☐
Oamenii	muncesc	☐
Maşinile	latră	☐
Calul	circulă	☐

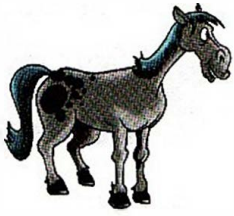

Frunzele	cotcodăceşte	☐
Veveriţa	vine	☐
Vulpea	cad	☐
Găina	sare	☐

Alunecă	copilul	☐
Cântă	bunica	☐
Pluteşte	săniuţa	☐
Împleteşte	vaporul	☐

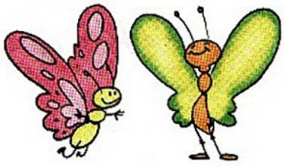

8. Trasează legături între copii şi jucării. Foloseşte-te de culori diferite.

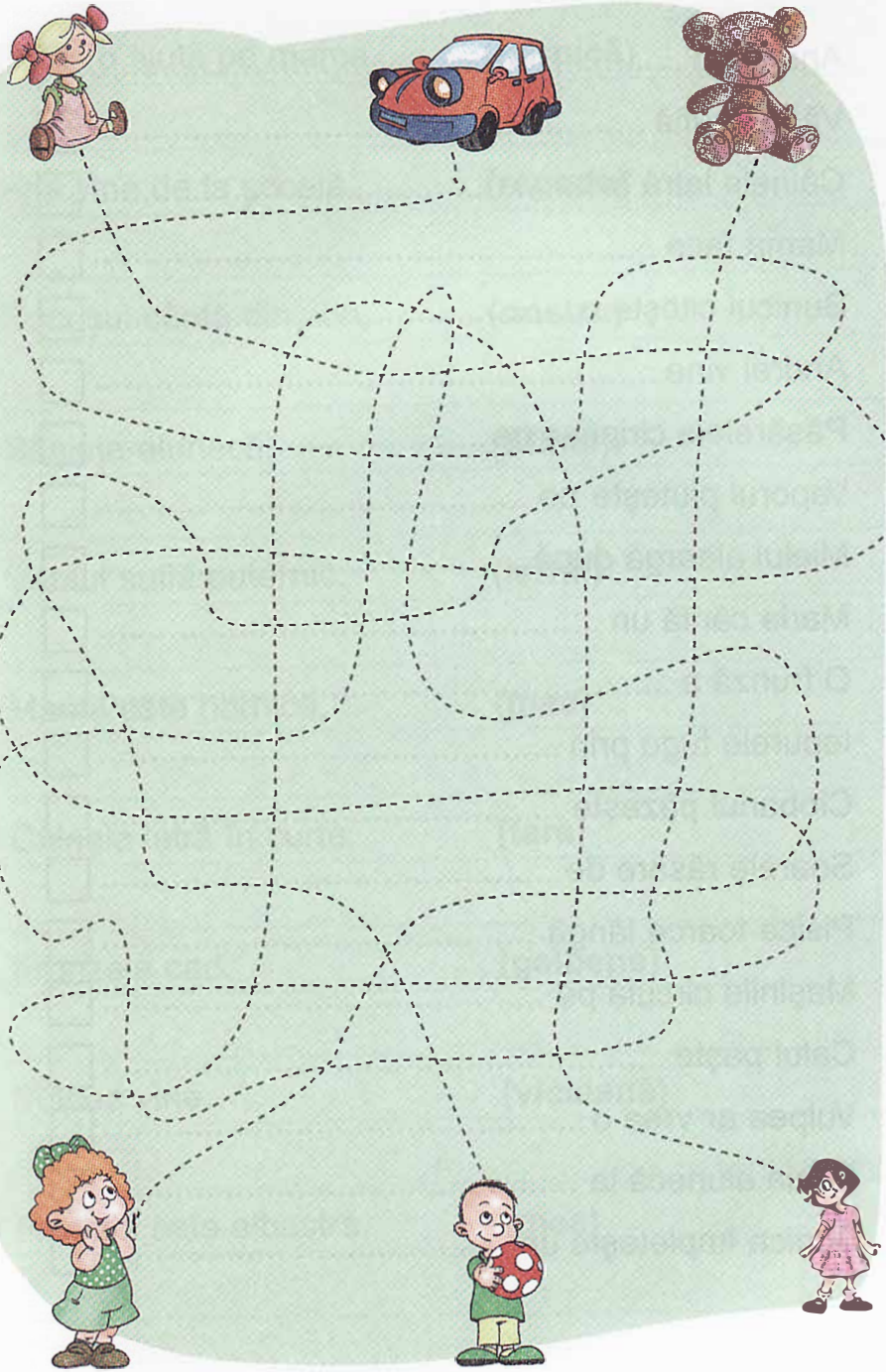

9. Completează, scriind cuvântul sau cuvintele potrivite. Scrie şi semnul de punctuaţie de la sfârşitul propoziţiei.

Ana scrie ..... .

Vântul suflă ..... ☐

Câinele latră în ..... ☐

Mama face ..... ☐

Bunicul citeşte o ..... ☐

Andrei vine ..... ☐

Păsărelele ciripesc pe ..... ☐

Vaporul pluteşte pe ..... ☐

Mielul aleargă după ..... ☐

Maria cântă un ..... ☐

O frunză a ..... ☐

Iepurele fuge prin ..... ☐

Ciobanul păzeşte ..... ☐

Soarele răsare de ..... ☐

Pisica toarce lângă ..... ☐

Maşinile circulă pe ..... ☐

Calul paşte ..... ☐

Vulpea ar vrea o ..... ☐

Sania alunecă la ..... ☐

Bunica împleteşte un ..... ☐

10. Găseşte cuvântului dat un loc în propoziţie. Scrie noua propoziţie.

Fetiţa o ajută pe mama. **(harnică)**

Ana vine de la şcoală. **(repede)**

Cocoşul cântă din zori. **(nostru)**

Săniuţa alunecă. **(Alinei)**

Vântul suflă puternic. **(iernii)**

Mama este harnică. **(mea)**

Câinele latră în curte. **(tare)**

Frunzele cad. **(galbene)**

Vulpea vine. **(vicleană)**

Rochiţa este albastră. **(mea)**

11. Transcrie propoziţiile următoare:

Păsărelele ciripesc pe rămurele.

Păsărelele ciripesc pe rămurele.

Vulpea vine din pădure.

Tractoarele ară pe câmp.

Soarele strălucitor răsare.

Vântul suflă cu putere.

Copiii se joacă pe teren.

~~**Maşinile circulă pe străzi.**~~

Norii albi trec uşor pe cer.

Râul curge încetişor.

Rândunica a sosit la cuib.

O broscuţă sare în apă.

12. Ordonează cuvintele date, pentru a obține propoziții.

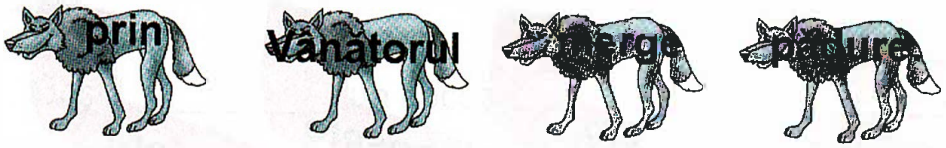

.....

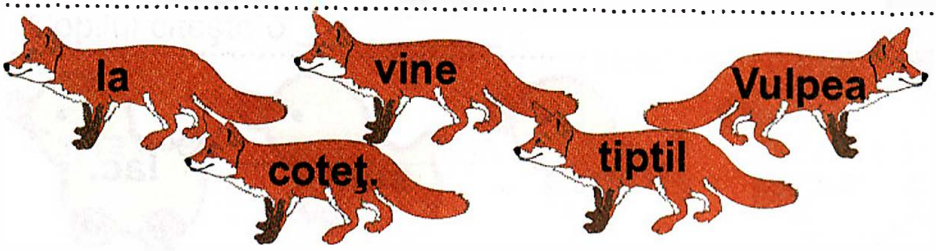

.....

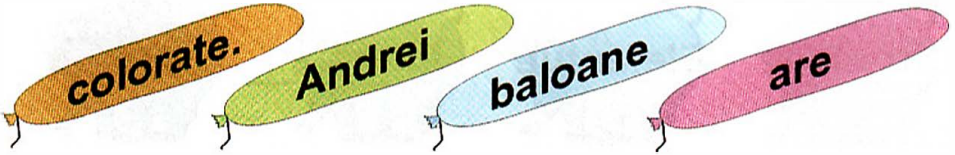

.....

.....

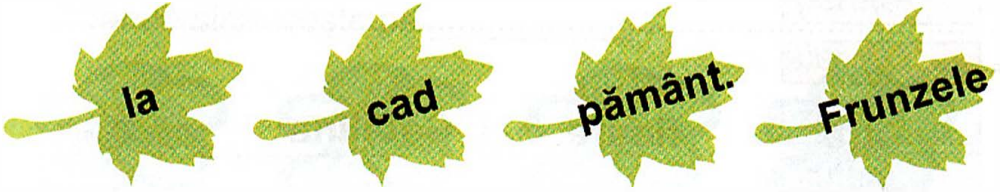

.....

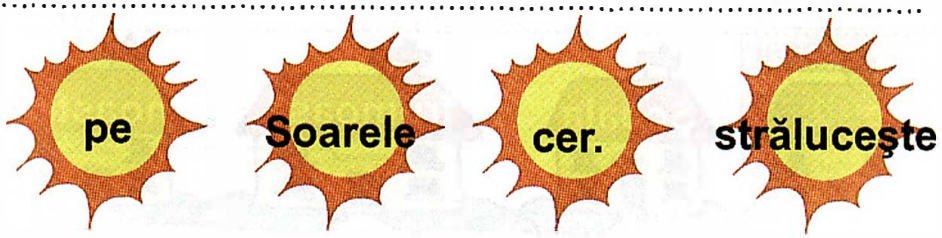

.....

noi. Alin şosete are

pe Raţele sunt lac.

trompă Elefantul lungă. are

au Perele galbenă. culoarea

are floare. Cătălina o

este Şcoala frumoasă. noastră

18. Alege cuvântul potrivit din cele două cuvinte date. Completează propoziţia.

Moşul _____ un cocoş.

Copilul citeşte o _____ .

Capra avea _____ iezi.

Lupul _____ a mâncat doi iezi.

Vulpea este _____ .

Câinele păzeşte _____ .

Ursul _____ miere.

Soarele străluceşte pe _____ .

Drapelul _____ în vânt.

Bunicul _____ pe poartă.

Mama _____ cozonaci.

avea
scria
casă
carte
trei
coarne
blând
rău
vicleană
cinstită
pădurea
casa
mănâncă
face
perete
cer
zboară
flutură
scrie
iese
toarnă
face

14. Din două cuvinte date, alege cuvântul cu ajutorul căruia poţi alcătui o propoziţie corectă.

Copilul _____ temele.

Bunicii _____ ziarele.

Ei _____ multe poezii.

Ele _____ pe stradă.

Andrei _____ sania.

Eu _____ pe stadion.

_____ citesc poveşti.

_____ sfătuiesc copiii.

_____ înfloresc primăvara.

_____ culege via.

Am o floare _____ .

Cerul este _____ .

scriu
scrie
citeşte
citesc
ştie
ştiu
merge
merg
trag
trage
alergăm
alerg
copilul
copiii
părintele
părinţii
pomul
pomii
oamenii
omul
roşii
roşie
albastră
albastru

15. Scrie litera de început a primului cuvânt din propoziţie, alegând-o din cele două litere date.

☐ opilul merge pe trotuar.	M	C
☐ ndrei scrie temele.	A	T
☐ u am fost la mare.	N	E
☐ âinele este un animal credincios.	C	D
☐ amenii se ajută între ei.	O	R
☐ upul a mâncat doi iezi.	R	L
☐ arbu este toboşar vestit.	G	B
☐ amaia este un oraş.	M	N
☐ ândunica zboară la cuib.	M	R
☐ n parc sunt oameni.	Î	U
☐ acii sunt roşii.	M	N
☐ lbina zboară din floare în floare.	O	A
☐ rsul este greoi.	N	U
☐ tiloul este nou.	C	S

16. Priveşte imaginile. Scrie întrebări după imagini. Numeşte copiii.

17. Scrie întrebări la răspunsurile date.

Ce scriu eu?

Eu scriu temele.

Ursei latră.

Alina se duce la piaţă.

Floarea este frumoasă.

18. Alcătuieşte propoziţii cu ajutorul cuvintelor: *mama, bunica, Grivei, albina, măr, laleaua, avionul, soarele, pisica, eu, noi, şcoala.*

2. Cuvântul

Cuvântul este o parte a comunicării. Din cuvinte construim propoziţiile cu ajutorul cărora comunicăm.

1. Citeşte propoziţiile. Scrie din câte cuvinte este alcătuită fiecare propoziţie.

Ana are un ou mare. [5]

Cătălina scrie temele. ☐

Pisica stă la pândă. ☐

Oare ce pândeşte pisica? ☐

Eu am o carte nouă. ☐

Păpuşa mea este mică. ☐

Un câine are un os. ☐

Vulpea vine la găini. ☐

Eu îţi ofer o floare. ☐

Noi avem un miel alb. ☐

Câinele păzeşte casa. ☐

Eu mă spăl pe mâini. ☐

2. Desparte cuvintele din propoziţiile date. Transcrie propoziţiile.

Elena/are/un/măr/mare.

Cucul/cântă/în/pădure.

Păsărelele/ciripesc/vesele.

Albina/este/harnică.

Un/iepuraş/e/sas/unde.

Ursul/caută/mure.

Elena/are/o/vioară.

Ana/asaltă/sfatul/mamei.

Soarele/este/rotund.

3. Numără cuvintele din fiecare propoziţie. Scrie în casete numărul cuvântului însemnat şi numărul cuvintelor din propoziţii.

Ene are un măr mic. 5

Cătălin are un măr roşu. 4

Alina are o vioară mică. ☐

Iepurele stă în culcuş. ☐

În pădure sunt multe păsărele. ☐

A venit un lup la stână. ☐

Găina a făcut un ou mare. ☐

Eu am o haină nouă. ☐

Casa noastră este mare. ☐

Raţele se duc la apă. ☐

Dan are o bucată de cretă. ☐

Corina cântă un cântec vesel. ☐

Bogdan scrie o scrisoare bunicilor. ☐

Linica are o carte cu animale. ☐

4. Încercuieşte numele de oameni:

Alin, cană, Nina, penar, vară, Ion, Cătălin, Nicolae, Călăraşi, copil, Vlad, soare, mână, Marin, Popescu, Andrei, creion, Dan.

5. Încercuieşte numele de animale:

Miaunica, caiet, Coco, stilou, Joiana, Grivei, Azor, Lăbuş, Codiţă, Murgu, carte, bancă, Suru, Breazu, floare, Dumana, Sâmbotin, Rex.

6. Denumeşte copiii şi animalele:

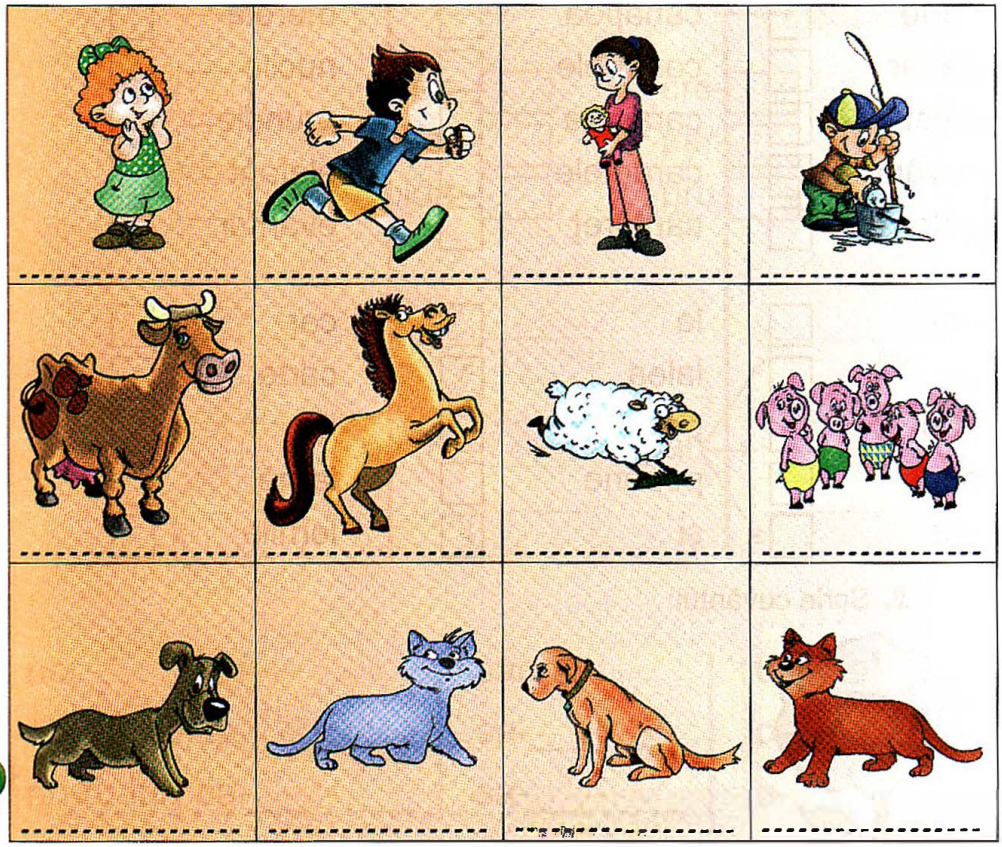

3. Silaba

1. Scrie câte silabe au cuvintele date:

casă	2	maramă		copil	
masă		avion		linie	
ramă		iepure		tablou	
cană		cănuţă		creioane	
mână		mănuşă		papuci	
carte		canapea		merele	
penar		canapele		nucile	
caiet		caramea		prunele	
cuvânt		caramele		elefant	
şofer		cântăreţ		evantai	
om		la		car	
an		lalea		carte	
ban		pe		iar	
bun		pepene		iarnă	
cât		şi		iernile	

2. Scrie cuvântul:

3. Desparte cuvintele în silabe, folosind o culoare.

căli|mară, coţofană, cărămidă, penarele, covorul, maşina, caietul, ceasul, ac, om, vânătorul, ursul, veveriţa, orarul, soarele.

4. Scrie silaba care lipseşte.

me-□	ca-□	ba-□
mu-□	co-□	bu-□
ma-□	cu-□	be-□
mo-□	că-□	bi-□
mi-□	că-□	bo-□

mer-□	plea-□	cre-□
spu-□	zboa-□	par-□
car-□	ploa-□	pru-□

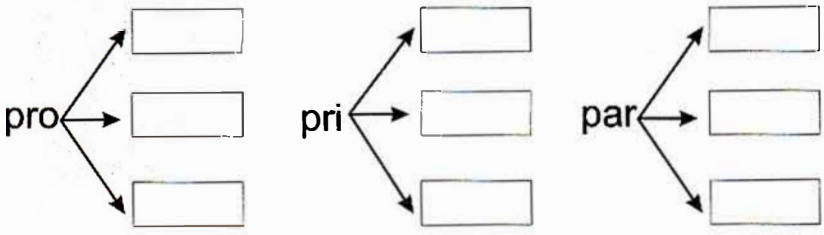

nor	car	sac	om
no-rul	ca-____	sa-____	o-____
no-ru-lui	ca-____ - ____	sa-____ - ____	o-____ - ____

6. Ordonează silabele pentru a obţine cuvinte.

tor	vâ	nă		
mal	ni	a		
tă	co	per		
e	sa	ni		
e	vra	bi		
vră	u	bi	ţă	
me	ră	ca		
că	mă	ţă	ru	
len	ca	dar		
ca	len	rul	da	
ca	len	da	lui	ru
ti	pi	cul		
pi	ti	lui	cu	
tul	car	ne		
car	ne	lui	tu	
lă	că	tor		
că	lă	ri	to	e

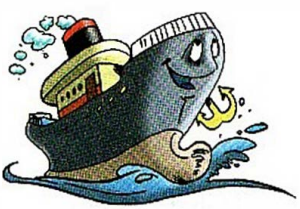

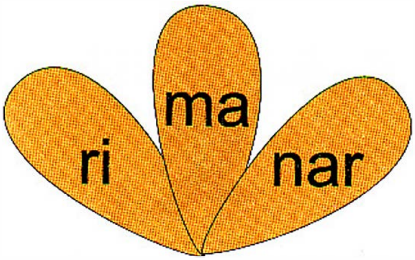
ri
ma
nar

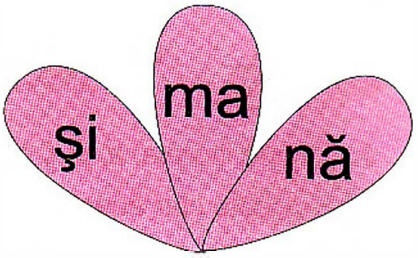
şi
ma
nă

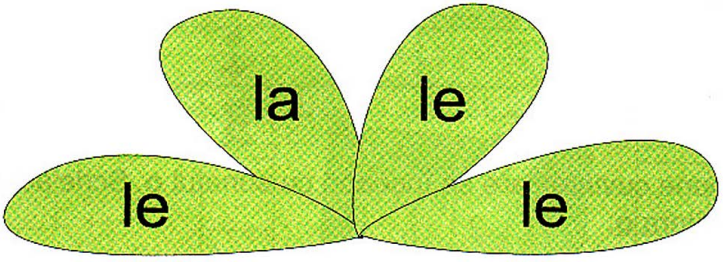
la
le
le
le

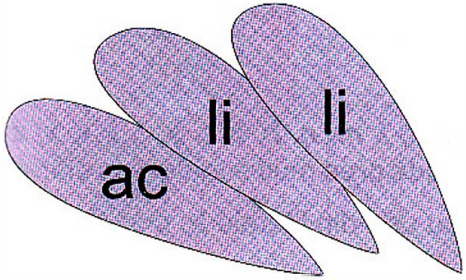
ac
li
li

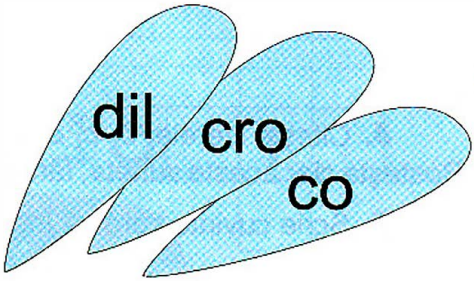
dil
cro
co

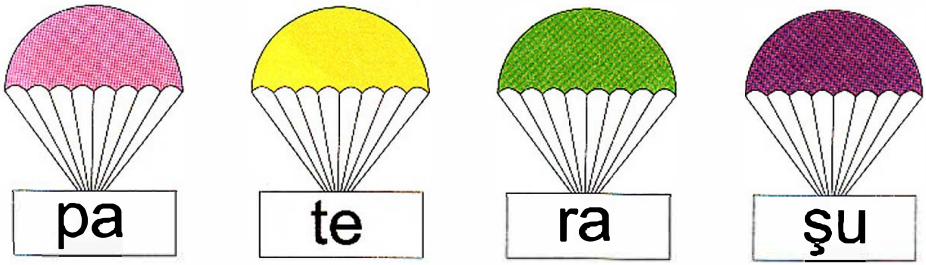
pa
te
ra
şu

4. Sunetul şi litera

1. Citeşte literele: ***a, e, i, o, u, ă, â, î.***

2. Rosteşte clar aceste sunete.

3. Spune cuvinte care să înceapă cu sunetul **a**. Scrie aceste cuvinte, încercuind litera **a** cu o culoare.

4. Spune cuvinte care să înceapă cu sunetul **o**. Scrie aceste cuvinte, încercuind litera **o**.

5. Citeşte literele: ***b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, ţ, v, x, z***. Rosteşte clar aceste sunete, fără să se audă prea mult sunetul **â** la sfârşit.

6. Scrie cuvinte care să înceapă cu una din literele **b**, **c** sau **d**.

Partea Lo indrinacp

Completează!

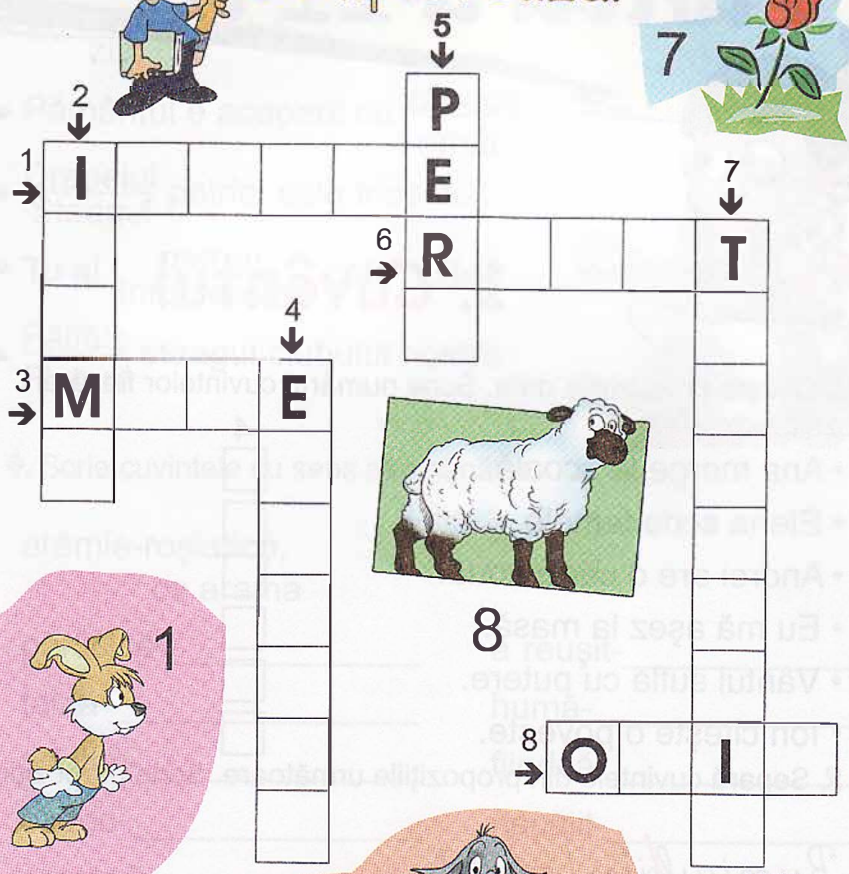

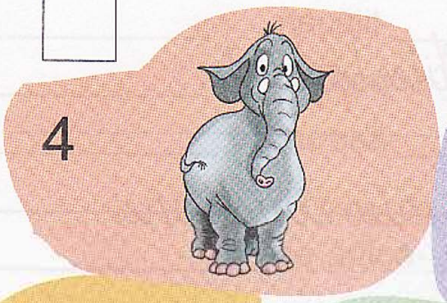

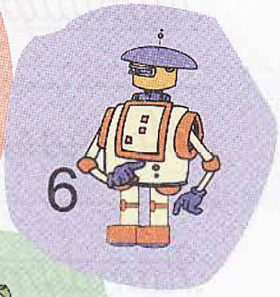

Partea a-II-a

1. Cuvântul

1. Citeşte propoziţiile date. Scrie numărul cuvintelor fiecărei propoziţii.

	4
• Ana merge la şcoală.	☐
• Elena scrie temele.	☐
• Andrei are o carte nouă.	☐
• Eu mă aşez la masă.	☐
• Vântul suflă cu putere.	☐
• Ion citeşte o poveste.	☐

2. Separă cuvintele din propoziţiile următoare. Scrie propoziţiile corect.

Buniaulciteştelocarte.

Mamascrieoscrisoare.

Rândunicaarepui.

Capraaaretreiiiezi.

3. Citeşte propoziţiile date. Observă cuvintele cu sens asemănător sau identic.

- Eu spun / zic o vorbă.
- Pământul e acoperit cu zăpadă / omăt.
- Drapelul / Steagul patriei este tricolor.
- Tu ai mereu / întotdeauna câte o idee.
- Fâlfâie / Flutură steagul clubului nostru.

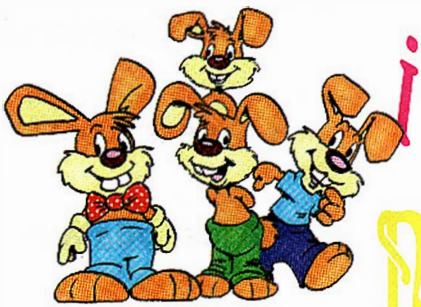

4. Scrie cuvintele cu sens asemănător.

arămie-roşiatică,
ca arama

părticică- _____
tainã-_____
prieten-_____
cadou-_____
observă-_____
cercetează-_____
fărâmă-_____
mâhnit-_____
belşug-_____
zgomotos-_____
la nevoie-_____
lesne-_____

a reuşit-_____
humă- _____
fiindcă-_____
necăjit-_____
împreună-_____
gureşă-_____
jilţ-_____
se anină-_____
oaspeţi-_____
glas-_____
prisăcar-_____
vuiet-_____

5. Transcrie enunţurile, înlocuind cuvintele subliniate, astfel încât sensul comunicării să nu se schimbe.

- „E **primejdios**, Măria ta."
- „Dar Cuza-Vodă **nu s-a lăsat**."
- **Cutezi** acest lucru?
- A fost **odată** un prinţ.
- **A cutreierat** toată lumea.
- Mama noastră ne mângâie **duios**.
- Duşmanii **zdrobiţi** cad ca nişte spice.
- Sătenii **au hotărât** să-l spânzure.
- El nu da **pildă** bună sătenilor.
- A răsărit un ghiocel **plăpând**.
- Au venit turcii cu **oaste** mare.
- **Nu este posibil**.

6. Alcătuieşte enunţuri, înlocuind cuvintele date, cu alte cuvinte care au un sens asemănător.

- să ne batem
- a sosit
- adună
- priveşte
- îmbie
- din nou
- prieteni
- să iscodească
- mâhnirea
- trudit
- biruinţă
- în veci
- a aprobat

7. Citeşte propoziţiile date. Observă cuvintele cu sens opus.

- El scrie frumos / urât.
- Bunicul are o grădină mare / mică.
- Unchiul meu este sărac / bogat.
- Omul era înalt / scund.
- Am ajuns la bunici în toiul zilei / nopţii.
- Mătuşa mea este tânără / bătrână.

8. Scrie cuvinte cu sens opus:

lung-scurt

închid-_____

bătrân-_____

vine-_____

rău-_____

jos-_____

vară-_____

aproape-_____

tânăr-_____

veselie-_____

noapte-_____

bolnav-_____

leneş-_____

sărac-_____

mulţi-_____

război-_____

vechi-_____

neatent-_____

linişte-_____

tăcut-_____

trist-_____

larg-_____

negru-_____

greu-_____

încet-_____

mort-_____

complicat-_____

nerăbdare-_____

9. Transcrie enunţurile, înlocuind cuvintele subliniate cu altele având sens opus.

• Fata babei era **urâtă** foc.

• Fata moşului era **leneşă.**

• Împăratul era **fricos** nevoie mare.

• Omul avea o casă **mare.**

• Vecinul lui este **bătrân.**

• Fata era **rea** la suflet.

• El s-a dus **aproape** de casă.

• A stat în aşteptare **multă** vreme.

• Bătrâna era tare **veselă** din fire.

• Ei trăiau vremuri de **pace.**

• Zmeul venea numai **ziua.**

• Ziua era tare **rece.**

11. Alcătuieşte enunţuri, înlocuind cuvintele date cu alte cuvinte care au sens opus.

- flămând

- vorbăreţ

- necăjit

- rar

- paşnic

- frumos

- bogat

- prieten

- puţin

- întunecos

- sus

- noapte

- uşor

- harnic

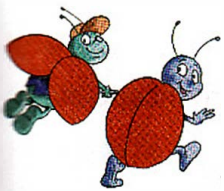

2. Sunetul şi litera

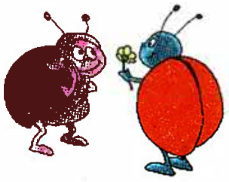

1. Citeşte literele: a, b, i, o, r, c.
2. Rosteşte cuvinte care să înceapă cu sunetele corespunzătoare.
3. Scrie cuvinte care să înceapă cu literele: ***a,b,i,r.*** Citeşte cuvintele. Rosteşte fiecare sunet component. Încercuieşte literele cu care încep cuvintele.

4. Scrie câte litere au cuvintele:

copil	5	om		vânat	
copilului		omului		vânător	
copiilor		oamenii		vânătoare	
copilărie		omenie		vânătoresc	
copii		omenos		vânez	

5. Scrie ce număr are litera.

şcoală 4	bibliotecă	val
floare	circulaţie	toamnă
clasă	poliţie	pieton
creion	căprioară	răspuns

6. Trasează săgeţi de la literă la desenul a cărui denumire începe cu litera respectivă.

c i v u c

7. Trasează săgeţi de la literă la desenul a cărui denumire cuprinde în interiorul său litera respectivă.

b u a f ţ

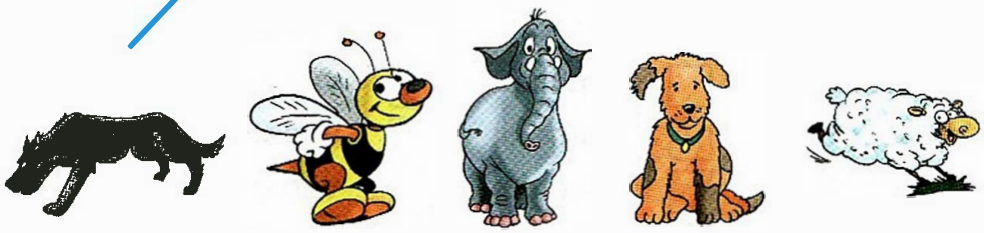

8. Trasează săgeţi de la literă la desenul a cărui denumire sfârşeşte cu litera respectivă.

ă r c i c

3. Alfabetul

1. Citeşte literele alfabetului:

A a, Ă ă, Â â, B b, C c, D d, E e, F f, G g, H h, I i ,Î î, J j, K k, L l, M m, N n, O o, P p, Q q, R r, S s, Ş ş, T t, Ţ ţ, U u, V v, W w, X x, Y y, Z z.

2. Scrie literele mici de mână.

3. Scrie literele mari de mână.

4. Scrie cuvinte care să înceapă cu literele mici, aşezate în ordine alfabetică.

5. Scrie cuvinte care să înceapă cu literele mari, aşezate în ordine alfabetică.

6. Citeşte corect literele alfabetului:

A, Ă, Â, Be, Ce, De, E, Fe, Ghe, Ha, I, Î, Je, Ka, Le, Me, Ne, O, Pe, Qu, Re, Se, Şe, Te, Ţe, U, Ve, W dublu ve, X ics, Y igrec, Ze.

Alfabetul limbii române este alcătuit din 31 de litere, aşezate într-o anumită ordine.

• Grupul de sunete **cs** se redă fie prin litera **x** (examen, exemplu, expunere), fie prin literele **cs** (Vasile Alecsandri, ticsit).

• Sunetul **â** este redat prin două litere: **â** şi **î** (când, mână, pâine, încep, întâi).

4. Vocalele şi consoanele

1. Pronunţă corect vocalele:

a , e , i , o , u , ă , â , î

2. Citeşte următoarele cuvinte. Subliniază vocalele:

are, casă, lună, soare, arc.

3. Alege varianta corectă X.

Vocalele se pronunţă
- singure ☐.
- cu ajutorul altor sunete ☐.

4. Pronunţă consoanele: **b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, ţ, v, z, x, y, w, q.**

5. Subliniază consoanele din cuvintele:

scrie, mare, caiet, cor, orar.

6. Alege varianta corectă X.

Consoanele se pronunţă
- singure ☐
- cu ajutorul altor sunete ☐

7. Subliniază vocalele cu o linie şi consoanele cu două linii.

carioca, vioară, rouă, clasă, mult.

8. Separă vocalele şi consoanele din cuvintele: **ploaie, floare, parc, plimbare.**

vocale				consoane			
o,				p,			

9. Scrie câte vocale şi câte consoane sunt în fiecare cuvânt.

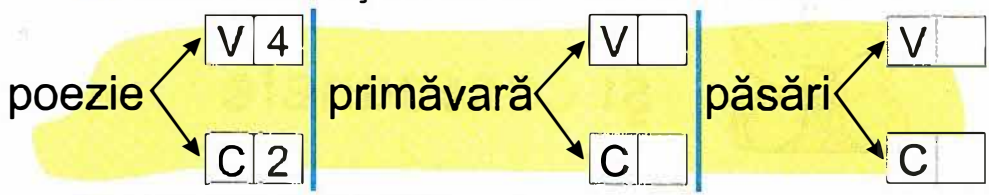

10. Scrie cuvinte care să înceapă cu vocale.

_____

_____

11. Scrie cuvinte care să înceapă cu consoane.

_____

_____

12. Scrie cuvinte care să cuprindă o vocală.

_____

13. Scrie o propoziţie în care toate cuvintele să înceapă cu aceeaşi consoană.

Exemplu: *Dan deschide dulapul din dormitor.*

_____

14. Schimbă prima consoană din cuvintele date. Scrie cuvintele noi.

casă-masă	două-_____	bună-_____
carte-_____	care-_____	soartă-_____
var-_____	vară-_____	roată-_____
lor-_____	lin-_____	lui-_____
fete-_____	sete-_____	parcă-_____
mere-_____	cică-_____	lac-_____
poc-_____	mână-_____	vas-_____
dor-_____	mama-_____	sus-_____

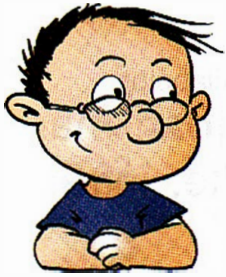

5. Silaba

1. Scrie numărul silabelor din care sunt alcătuite cuvintele.

mare	2	pricepe		liniște	
muncă		începe		libertate	
parte		porneşte		scrisoare	
scrie		spune		împăcare	
bună		prima		pricepere	

2. Desparte în silabe cuvintele date:

primăvară, copil, toamnă, frunze, fapte, parcă.

3. Completează cu silabe.

car ☐ ☐ par ☐ ☐ şap ☐ ☐

por-neş, cro-ieş → ☐

în-frân, răs-frân → ☐

ca-me, a-ve → ☐

☐ → vă-zut, şti-ut

în, pri → ce → ☐

răs-pun, as-cun → ☐

în → ☐ → te

în → ☐ → ţat

4. Scrie cuvintele în tabel, în funcţie de numărul silabelor.

cor, porneşte, mere, întrecere, dar, mare, începe, încercare, noi, ferestre, multe, înfrăţire, mult, bune, repetare, parcare.

o silabă	*două silabe*	*trei silabe*	*patru silabe*

5. Scrie cuvinte alcătuite dintr-o silabă.

6. Scrie cuvinte alcătuite din două silabe.

7. Scrie cuvinte alcătuite din trei silabe.

8. Scrie cuvinte alcătuite din patru silabe.

9. Descoperă cuvintele:

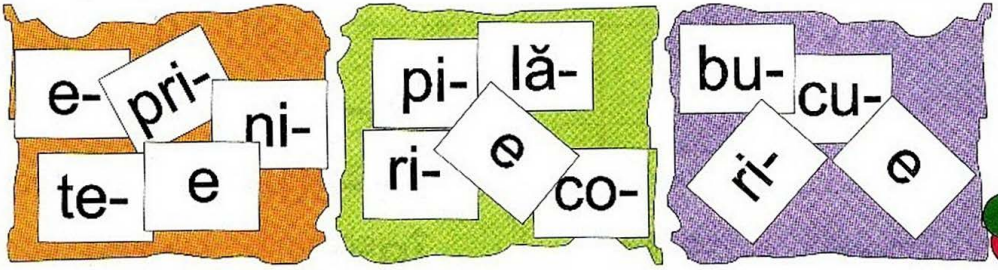

Completează!

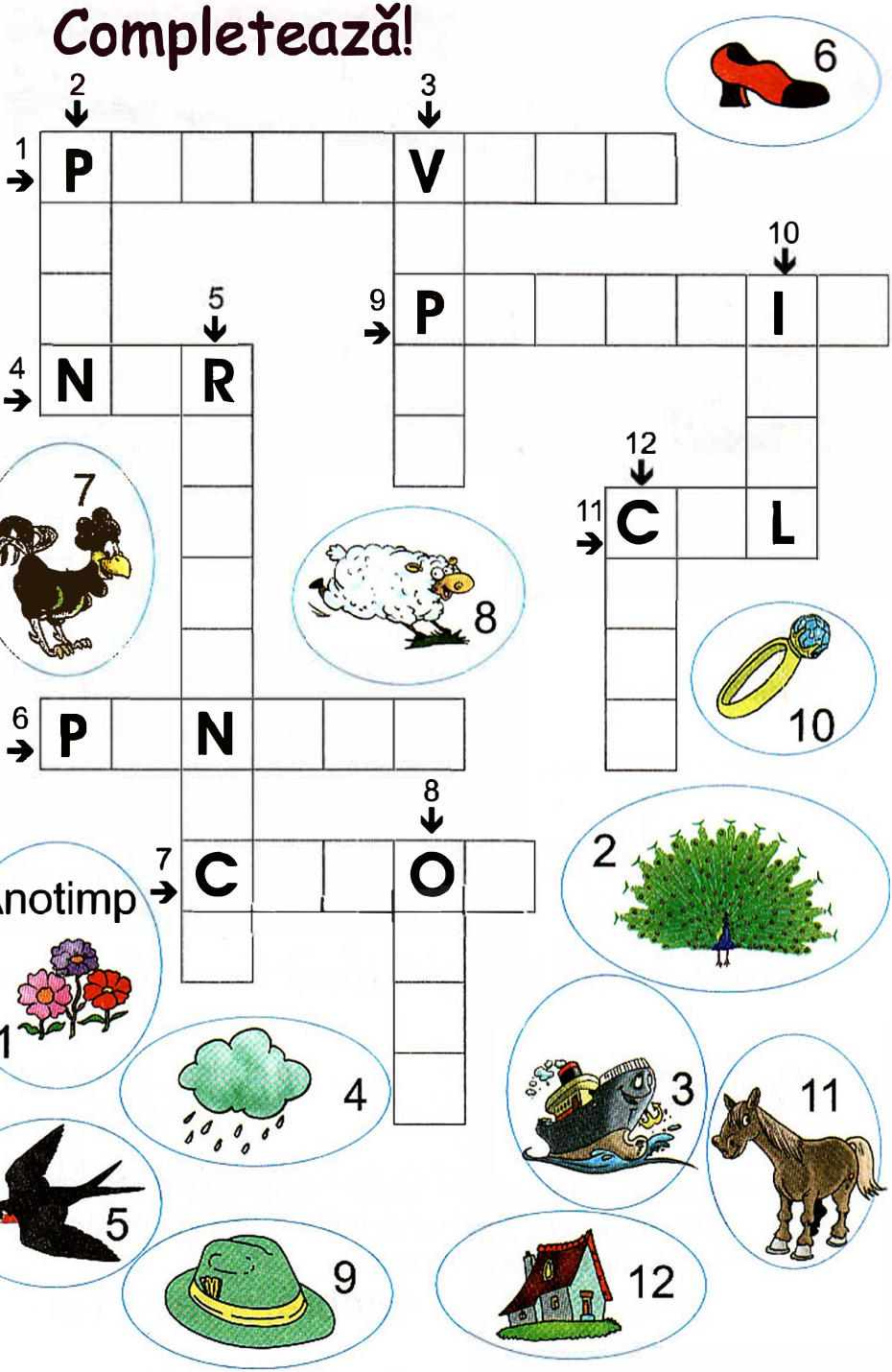

Partea a-III-a

1. Cuvântul

1. Citeşte propoziţiile următoare. Scrie numărul cuvintelor fiecărei propoziţii.

Patria noastră este frumoasă şi bogată. ☐

Copiii au datoria de a învăţa. ☐

Oamenii ocrotesc natura înconjurătoare. ☐

Păsărelele sunt prietenele omului. ☐

2. Desparte cuvintele. Transcrie propoziţiile.

Cuamcititocartefoarteinteresantă.

Rândunelele au cuibsubstreaşină.

Cerulesteacoperitdenoriplumburii.

3. Încercuieşte literele iniţiale ale cuvintelor date. Citindu-le, vei obţine un cuvânt. Subliniază cea de-a doua literă a fiecărui cuvânt. Citeşte cuvântul obţinut. Scrie cele două cuvinte:

iar, enorm, pin, umbră, rar, ele.

4. Renunţă la o literă, de la începutul sau de la sfârşitul cuvintelor, astfel încât să obţii noi cuvinte.

s	p	o	r	t	s	o	a	r	e	s	p	u	n	e	s	o	i	v	a	r

v	r	e	a	c	o	r	t
p	a	r	c	n	o	r	d
p	l	a	n	p	a	t	ă
s	u	n	t	s	u	r	d

5. Alcătuieşte, oral, propoziţii cu ajutorul cuvintelor obţinute.

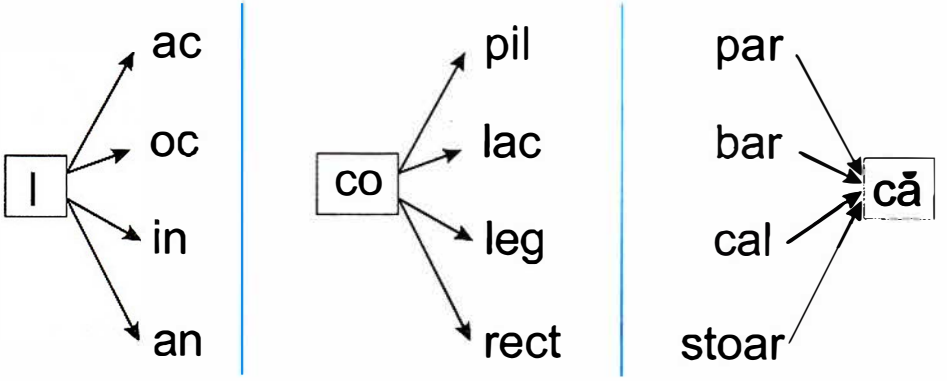

6. Adaugă o literă la începutul cuvintelor date. Scrie noile cuvinte.

una, are, ea, oi, ar, am, ac, aramă

7. Scrie cuvintele în ordine alfabetică, ţinând seama de litera iniţială.

car, arc, barză, var, nor, lan, mare, zar, dar, elev, gară, pom, soare, rac.

8. Scrie cuvinte cu acelaşi sens.

fuge – aleargă

grăieşte – vorbeşte – spune – zice

drapel –

ţară –

oricând –

zăpadă –

cuvânt –

duşmani –

acum –

strigă –

deopotrivă –

îndrăzneşte –

deoarece –

au pierit –

adună –

zgomot –

veselie –

se împuţinează –

sporeşte –

ocroteşte –

uimire –

se suie –

aievea –

firavă –

pruncie –

s-a trudit –

se uită –

cea dintâi –

întâmplare –

făptură –

îl dezmiardă –

9. Transcrie enunţurile date, înlocuind cuvintele subliniate, astfel încât înţelesul enunţului să nu se schimbe.

- Luna **s-a ivit** pe cerul nopţii.
- El **a născocit** un robot.
- **A zărit** un vapor în depărtare.
- Copilul **nu pricepea** ce se întâmpla.
- Bătrâna **se minuna** de isprava noastră.
- A trecut **un veac** de atunci.
- I-au **izgonit** pe duşmani cât ai bate din palme.
- Li **s-a îngăduit** să plece.
- Ei n-au mai căutat **pricină**.
- Iarna are **veşmânt** alb.
- I s-a umplut inima de **nădejde**.
- Copilul **colinda** pădurile din împrejurimi.

10. Alcătuieşte enunţuri, înlocuind cuvintele date cu alte cuvinte care au înţeles asemănător.

oastea

demult

armonie

solemnitate

se înfiripă

îngroziţi

deopotrivă

pirpiriu

încăierare

fiindcă

celebru

molipsitoare

povară

necaz

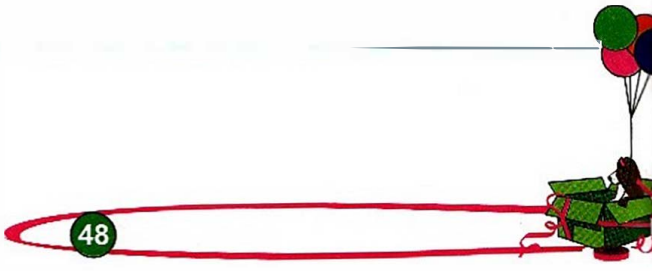

11. Citeşte enunţurile date. Observă cuvintele cu sens opus.

- O fetiţă ascultătoare / neascultătoare a intrat în odaie.
- Un miel alb / negru mi-a ieşit în cale.
- Femeia cea frumoasă / urâtă s-a îndepărtat.
- El a ascultat de gândul cel bun / rău.

12. Scrie cuvinte cu sens opus.

necăjit – bucuros, vesel, fericit, mulţumit

nou –

munceşte –

scad –

moarte –

da –

iarnă –

zgomot –

sus –

mulţi –

începem –

sănătate –

creşte –

iubire –

pace –

s-a suit –

tare –

rar –

întunecos –

hotărât –

plânge –

nefericit –

13. Transcrie enunţurile date, înlocuind cuvintele subliniate cu altele având sens opus.

Băiatul rosti **hotărât**.

Cu siguranţă că el era **vinovat**.

S-a urcat pe munte.

Avea o bluză **neagră**.

Era tare **frumoasă** fetiţa.

Torcea toată **ziua**.

Bunica era senină şi **tăcută**.

Fata cea **harnică** intră în casă.

Micul iconar a devenit pictor.

Acolo a văzut **întâia** oară ursul.

Avea un chip **posomorât**.

Copilul spunea numai **minciuni**.

Ziua se duceau cu sania.

Întunericul se aşternuse.

14. Alcătuieşte enunţuri, înlocuind cuvintele date cu alte cuvinte care au înţeles opus.

- linişte

- nehotărât

- iarna

- înainte

- lumina

- târziu

- bătrân

- frumos

- prieten

- drept

- pace

- sărăcie

- hoţ

- rea

- vechi

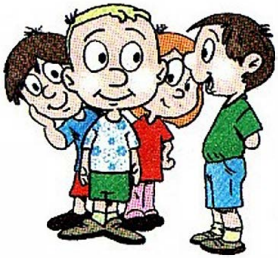

2. Sunetul şi litera

1. Citeşte cuvintele date. Numără literele şi scrie numărul lor. Rosteşte clar sunetele din care sunt alcătuite cuvintele:

drapel ☐, grădină ☐, cântece ☐, pomi ☐.

2. Stabileşte locul literei **c** în cuvintele date:

casă, acasă, sac, coamă, luncă, parcare, poc, carnet, corn, parc, parcă, suc, copertă, acoperiş.

la început	în interior	la sfârşit
casă,	acasă,	sac,

3. Adaugă o literă la începutul sau la sfârşitul cuvintelor pentru a obţine noi cuvinte:

__ar	__una	__ac	__pare	spor__
__ară	__ea	__artă	__pune	banc__
__par	__oi	__are	pat__	vin__
		__oare		

4. Încercuieşte cuvintele care se pot forma prin introducerea literelor date.

l	n	o	p
a__un	a__	__u	a__ă
a__c	__or	p__m	__apuc
a__b	s__c	__aie	l__u
ca__	avio__	s__s	a__us
p__ic	a__coră	c__rn	cra__

3. Vocale şi consoane

1. Completează.

Vocalele sunt: _____

Consoanele sunt: _____

_____

2. Subliniază vocalele cu o linie şi consoanele cu două linii:

carte, problemă, vapor, muncitor.

3. Scrie cuvinte care să înceapă cu vocala ***a***.

_____

4. Scrie cuvinte care să înceapă cu consoana ***b***.

_____

5. Scrie cuvinte care să cuprindă vocala ***i***.

_____

6. Scrie vocalele care lipsesc.

c__rabie	pr__blemă	spr__nten
s__are	sp__rt	str__turi
p__scar	pr__ne	str__nă
v__rbă	cr__d	scr__e
b__rbă	br__d	str__fă

7. Scrie cuvinte care să cuprindă două vocale.

_____

8. Scrie cuvinte care să cuprindă o vocală.

4. Grupurile de sunete ea, ia, oa, ie, ua, uă

1. Subliniază grupul de sunete **ea**. Alcătuieşte, oral, propoziţii cu aceste cuvinte.

geantă	ea	veghează
geamantan	bea	dosea
ceas	caramea	citea
ceai	tăcea	lovea
rea	vopsea	greşeală
cafea	venea	muntean
lulea	cheamă	sătean
deal	gheaţă	miercurea

2. Scrie cuvinte care să cuprindă grupul de sunete **ea**.

3. Subliniază grupul de sunete **ia**.

iată	îndoia	iadă
băiat	nuia	lancu
iarbă	vuia	ianuarie
baia	preia	iar
cheltuială	reia	iarnă
întemeia	poiată	iaurt
poiană	joia	piatră
învoia	ronţăia	amiază

4. Scrie cuvinte care să cuprindă grupul de sunete **ia**.

5. Subliniază grupul de sunete **oa**.

oaie	coadă	joacă
coală	coboară	şcoală
coasă	doar	ogoare
coamă	doare	boare
coarne	floare	ploaie
moară	geroasă	poartă
boală	soare	vioară
doarme	ninsoare	scrisoare

6. Scrie cuvinte care să cuprindă grupul de sunete **oa**.

7. Subliniază grupul de sunete **ie**.

iepure	baie	băieţi
ied	caier	sforăie
ieri	oaie	tăietor
ieftin	paie	călcâie
iertare	păstaie	gâfâie
Ieremia	ploaie	lămâie
iei	văpaie	târâie
ieşire	jupoaie	încheie

8. Scrie cuvinte care cuprind grupul de sunete **ie**.

9. Subliniază grupul de sunete **ua**.

cafeaua	canapeaua	neaua
roua	sardeaua	macaraua
doua	laleaua	ulceaua
noua	şoseaua	vâlceaua
andreaua	perdeaua	pingeaua
basmaua	steaua	cazmaua
carameaua	nuiaua	oua
luleaua	cureaua	ploua

10. Scrie cuvinte care cuprind grupul de sunete **ua**.

---

11. Subliniază grupul de sunete **uă**.

două	ouătoare	plouă
nouă	ziuă	ouă
rouă	piuă	vouă

12. Taie cuvântul greşit:

~~oo~~, ouă — plouă, ploo — noo, nouă — voo, vouă — rouă, roo — doo, două

lua, loa — steaua, steaoa — noua, nooa — roua, rooa — cafeaoa, cafeaua

cazmaua, cazmaoa — vâlceaua, vâlceaoa — macaraua, macaraoa — neoa, neaua

18. Taie cuvintele scrise greşit:

floare,	soare,	dorme,	coadă,	colă,
~~flore~~	sore	doarme	codă	coală
noapte,	coase,	rode,	sforă,	vioră,
nopte	cose	roade	sfoară	vioară
ieri,	ploaie,	bae,	oaie,	eşire,	lămâe,
eri	ploae	baie	oae	ieşire	lămâie
ieftin,	iepure,	ertare,	ieşire,	văpaie,	pae,
eftin	epure	iertare	eşire	văpae	paie
ceai,	ceas,	ria,	geantă,	cafia,	deal,
ciai	cias	rea	giantă	cafea	dial
geamantan,	bia,	gheaţă,	veghea,	citea,	
giamantan	bea	ghiaţă	veghia	citia	
iată,	irbă,	nuia,	iarnă,	iaurt,	iau,
ită	iarbă	nua	ernă	iurt	iu
ianuarie,	iar,	piatră,	băiat,	poenă,	baia,
inuarie	er	petră	băit	poiană	baa
moară,	dore,	foarte,	soartă,	coamă,	oac,
moră	doare	forte	sortă	camă	oc
boare,	broscă,	bolă,	coate,	pote,	doagă,
bore	broască	boală	cote	poate	dogă
gutuie,	femeie,	foae,	îndoaie,	mole,	cea.
gutue	femee	foaie	îndoe	moale	cia

5. Scrierea cu mb şi mp

1. Subliniază consoanele **mb** şi **mp** din exemplele următoare.

Am desenat un împărat şi o împărătească.
Ei erau împreună de mulţi ani.
Toţi îmbătrâneau, numai ei nu.
Împăratul a dus multe lupte împotriva zmeilor.
El îşi schimbase calul de câteva ori.

2. Completează cu consoanele **mb** sau **mp**.

poru___	ti____re	câ_____ie
a_____alaj	zâ_____et	co_____licaţie
Dâ____oviţa	u_____ră	co_____ot
li____ă	za_____ilă	co_____unere
pli___are	a_____rentă	cu_____ănă
î____ăcare	la_____ă	po_____ier
bo_____ă	bo____oane	sâ_____ătă
a_____iţie	co_____inaţie	co_____ustibil
dece_____rie	du_____ravă	ha_____ar
î____ina	noie_____rie	u_____le
anoti____	co_____lement	exe___lu

3. Scrie cuvinte care cuprind consoana **m** urmată de consoanele **b** sau **p**.

4. Subliniază cuvintele care cuprind grupurile de consoane **mb** sau **mp**.

„Mult e dulce şi frumoasă
Limba ce-o vorbim!
Altă limbă-armonioasă
Ca ea nu găsim."

George Sion, *„Limba românească"*

• • •

„O, brad frumos! O, brad frumos
Cu frunza neschimbată."

Cântecul bradului

• • •

„Şi-a umplut scorbura de cu toamnă."

Emil Gârleanu, *„Cioc! Cioc! Cioc!"*

• • •

„Parcă-i strâns din petice,
Ca să-l tot împiedice...
Dar de cum l-a îmbucat
Zdreanţă l-a şi lepădat."

T. Arghezi, *„Zdreanţă"*

• • •

„Vântul împrăştia frunzele pe poteci... Ogarul era îmbrăcat într-o şubă călduroasă ... O porniră împreună prin desişul pădurii... El va umbla zgribulit şi desculţ..."

Călin Gruia, *„Ciuboţelele ogarului"*

6. Scrie cuvintele subliniate mai sus.

Grupul de consoane mp şi mb

1. A fost odată un...
2. Alături de el trăia o ...
3. Ei trăiau alături sau...
4. Ei se bucurau de fiecare zi, de fiecare lună, de fiecare...
5. Împăratul avea... să nu fie altul mai bogat.
6. Lui îi plăcea să bea...
7. Pe faţa lor nu era nici o... de tristeţe
8. Palatul era aşezat pe un loc întins, pe o ...

6. Scrierea cu literele â şi î

1. Observă scrierea cu **â** şi **î** . Subliniază aceste litere.

- Noi ascultăm un cântec patriotic.
- Poporul român este ospitalier şi tolerant.
- „Hai să dăm mână cu mână
  Cei cu inima română."

Vasile Alecsandri, *„Hora Unirii"*

- Întâi au venit şcolarii din clasa I.
- Bunicul împarte daruri nepoţilor.
- Vom hotărî împreună plecarea.

Observăm că litera **î** s-a scris la începutul sau la sfârşitul cuvintelor, iar litera **â** s-a scris în interiorul cuvintelor.

2. Completează cu **â** sau **î**.

_nceput	_ntâietate	c__ine
rom___n	târ___	sc___nteie
__nger	p__r__	z__mbet
cobor__re	m___nă	___nvaţă
__ncercare	p__ine	hotăr__
___nainte	__ncuia	___ncuraja
___napoi	__ndepărta	zăvor___
___nălţa	ur___	mohor___
___napoia	amăr___	c___nd
___nota	izvor____	v___nt
___năuntru	săptăm___nă	v____nător
___ncă	păm___nt	sf____nt
___ncet	cuv___nt	c___rmă
r__u	gr___u	p__r___it

8. Subliniază literele **â** sau **î**. Selectează cuvintele, scriindu-le pe două coloane.

„Eroi au fost, eroi sunt încă
Şi-or fi în neamul românesc!
Căci rupţi sunt ca din tare stâncă
Românii orişiunde cresc."

I. Neniţescu, *„Pui de lei"*

• • •

„Dă târcoale la coteţ,
Ciufulit şi-aşa lăieţ,
Aşteptând un ceas şi două
O găină să se ouă,
Care cântă cotcodace,
Proaspăt oul când îl face.
De când e-n gospodărie
Multe a-nvăţat şi ştie,
Şi pe brânci, târâş, grăpiş...
„Unde-i oul? a-ntrebat
Gospodina. „L-a mâncat!"
. . . . . .
Dar de cum l-a îmbucat
Zdreanţă l-a şi lepădat...
Când se uită la găină...
Zice Zdreanţă-n gândul lui:"

T. Arghezi, *„Zdreanţă"*

• • •

„Şi a stat iepurele până la miezul nopţii. Şi s-a tot gândit... şi răzgândit... Ciuboţelele erau puse lângă sobă să se usuce... Nu mai stătu pe gânduri. „Doi galbeni mi-a mâncat ogarul, se gândea iepurele."

Călin Gruia, *„Ciuboţelele ogarului"*

• • •

„Cât sunt de frumoşi copiii
Cei cuminţi, şi cât de mult
Mi-ar plăcea să stau cu dânşii,
Să mă joc şi să-i ascult!"

Elena Farago, *„Căţeluşul şchiop"*

Cuvinte cu â	Cuvinte cu î
târcoale,	învăţat,

7. Scrierea şi pronunţarea cuvintelor care încep cu e

1. Observă scrierea cuvintelor următoare.
Subliniază cuvintele care încep cu litera **e**.

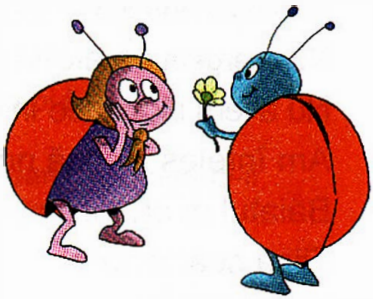

Tu eşti şcolăriţă silitoare.
Maria este o talentată sportivă.
Copiii erau aşezaţi în bănci.
Eram de mult în grădină.
Tu erai alături de mine.
Era şi un băieţel alături de tine.
Noi eram împreună.
Voi eraţi în cealaltă parte a terenului.

Eu scriu. || Ea povesteşte.
El citeşte. || Ei vorbesc.

Cuvintele de mai sus, care se scriu cu **e** la început, se pronunţă ca şi când ar începe cu grupul de sunete **ie**.

Aceste cuvinte sunt: eu, el, ea, ei, ele, eşti, este, eram, erai, erau, era, eraţi.

2. Taie cuvintele scrise greşit.

eu,	ieram,	iel,	iele,	ei,	iea,	ieşti,	este,	eraţi.
~~ieu~~	eram	el	ele	iei	ea	eşti	ieste	ieraţi

3. Scrie enunţuri cu ajutorul cuvintelor: ***eu, ele, eram, erai, erau, ea.***

8. Scrierea cu vocalele duble ee, ii, oo, în silabe diferite

1. Citeşte enunţurile. Subliniază vocalele duble: **ee**, **ii**, **oo.**

Noi mergem pe aleea principală.

Nu avem nicio idee în legătură cu organizarea concursului.

Am înţeles fiindcă nu era altă soluţie.

Băiatul avea înclinaţii spre ştiinţele naturii.

Fiica cea mică era frumoasă şi harnică.

Unchiul meu este zootehnist.

Noi cooperăm foarte bine.

2. Desparte în silabe cuvintele care cuprind vocalele duble **ee, ii, oo**, din exemplele de mai sus.

a-le-ea, _____

_____

3. Subliniază vocalele duble **ee.** Desparte cuvintele în silabe.

alee - a-le-e

creez -_____

feerie -_____

idee-_____

tranşee-_____

reeducat -_____

neexpirat -_____

orhidee -_____

licee-_____

moschee-_____

4. Subliniază vocalele duble **ii**. Desparte cuvintele în silabe.

viitor - vi-i-tor

fiinţă -_____

fiică -_____

fiindcă -_____

viitură -_____

scriitor -_____

pustiit -_____

înmiit -_____

5. Subliniază vocala dublă **oo**.

alcool - al-co-ol
cooperativă -_____
cooperare -_____
zoologie -_____

Desparte cuvintele în silabe:

coordonare -_____
zootehnie -_____
zootehnist -_____
coordonat -_____

Atenţie! în cuvântul continuu întâlnim vocala dublă **uu** la sfârşitul cuvântului.

Scriem: copii, co-pii şi copiii, co-pi-ii
fii şi fi-ii
geamgii, geam-gii şi geamgiii, geam-gi-ii

6. Taie cuvântul scris greşit.

~~fiindcă~~, finţă, ide, alcol, ferie, licee,
fincă fiinţă idee alcool feerie lice

tranşe, reducat, orhidee, vitor, fică, fiinţă,
tranşee reeducat orhide viitor fiică finţă

scritor, înmit, pustit, înştiinţa, reedita, turnee,
scriitor înmiit pustiit înştinţa redita turne

zootehnist, cooperare, coperant, zologie, coordonare.
zotehnist coperare cooperant zoologie cordonare

7. Scrie şase enunţuri cu ajutorul unor cuvinte care cuprind vocalele duble ee, oo, ii.

9. Silaba

Silabe care cuprind grupurile de vocale

1. Citeşte următoarele cuvinte despărţite în silabe.

a-re	car-te	as-pru
ma-să	par-te	con-tra
vi-ne	var-ză	cas-tron
ce-re	bar-ză	por-tret
pa-ce	car-net	spec-tru
sa-re	par-că	as-tru
ca-ră	bar-că	re-strâng
pa-ră	bar-bă	tan-gram

ac-tiv	mul-te	pa-tru
ac-tor	as-pru	ta-blă
as-tăzi	con-trar	a-cru
as-cult	mon-stru	a-fla
as-tup	aş-tept	a-gro-nom

punc-taj	func-ţi-e	sanc-ţi-u-ne

jert-fă

de-spre	drept-unghi	in-e-gal
ne-sta-bil	sub-li-ni-a	vârst-nic

2. Desparte în silabe cuvintele:

album - al-bum .....
barcă .....
portativ .....
munte .....
sertar .....
ascultă .....
spune .....
strică .....
vorbeşte .....
parte .....
parcă .....
paradă .....
intră .....
întreabă .....
porneşte .....
umblă .....
respiră .....

3. Citeşte cuvintele. Observă despărţirea în silabe.

mon-stru	con-struc-tor	con-stan-tă
vi-i-tor	ploa-ie	a-er
pro-iect	floa-re	ie-şi-re
ie-pu-re	oa-re	e-le-vă
es-te	dez-gust	port-ba-gaj
e-xa-men	e-xem-plu	ex-pe-di-ţi-e
ex-pre-sii	ex-pu-ne	ex-pli-că
e-xis-tă	ex-pri-mă	ex-cla-mă
po-et	po-e-zi-e	a-le-e

4. Scrie numărul silabelor.

propune	3	aşteaptă	
carte		răspunde	
spune		încarcă	
vorbeşte		reţine	
crede		învaţă	
porneşte		albeşte	

5. Taie cuvântul despărţit în silabe greşit.

par-te, pa-rte	car-te, ca-rte	va-rză, var-ză	far-mec, fa-rmec	
pa-tru, pat-ru	tea-tru, te-atru	acr-u, a-cru	afl-a, a-fla	ta-bla, tabl-a
ca-sa, cas-a	va-ra, var-a	par-a, pa-ra	vi-ne, vin-e	cer-e, ce-re	a-re, ar-e
as-pru, asp-ru	as-tru, astr-u	castr-on, cas-tron	con-tra, contr-a	resp-ect, res-pect	
punc-taj, pu-nctaj	funcţ-ie, func-ţi-e	sanc-ţi-u-ne, sancţiu-ne	jertf-ă, jert-fă	
şti-in-ţă, ştiinţ-ă	fi-in-ţă, fiinţ-ă	fiin-dcă, fi-ind-că	şti-ind, ştiin-d	fi-i-lor, fiil-or
ier-buri, ierb-uri	ier-ta-re, iert-a-re	ieşir-e, ie-şi-re	ied-e-ră, ie-de-ră	ie-dul, iedu-l
con-gres, congr-es	con-ving, convi-ng	con-stru-i, constr-ui	con-struc-tor. constr-uctor	

10. Propoziţia

1. Priveşte imaginile. Alcătuieşte câte două propoziţii după fiecare imagine.

2. Potriveşte, cu săgeţi, cuvintele, astfel încât să comunice ceva.

Vrăbiuţa	latră	Oamenii	curge
Câinele	ciripeşte	Zăpada	muncesc
Mama	suflă	Râul	străluceşte
Vulpea	lucrează	Rândunica	circulă
Vântul	fură	Trenul	zboară
Soarele	mormăie	Pisica	înfloresc
Andrei	răsare	Pomii	cântă
Ursul	scrie	Privighetoarea	toarce

• • •

Greierele	suflă cu putere.
Albinele	zboară din floare în floare.
Vântul	cântă toată vara.

3. Completează.

Grivei a zărit o _____

Alexandru vine de la _____

Râul curge _____

Mierla cântă _____

Ursul umblă _____

Vulpea ar vrea _____

Iepuraşul fuge de teama _____

Soarele se arată _____

4. Desparte cuvintele.

Cucul cântă de răsună codrul.

Râul curge liniştit la vale.

În pădurea se aud ciripitul păsărelelor.

Gheorghiţă a împrumutat o carte de la bibliotecă.

Andrei scrie o scrisoare bunicilor.

5. Completează enunţurile.

Soarele (ce fel?) _____ se arată pe bolta albastră. Păsărelele ciripesc (cum?) _____ pe crengile copacilor. Râul (ce fel?) _____ susură uşor. Vântul adie (cum?) _____. O broscuţă (ce fel?) _____ şi _____ sare în apă. Barza cu picioarele (ce fel?) _____ şi _____ o priveşte de sus.

6. Potriveşte pentru a obţine enunţuri.

Păsările călătoare	a ieşit din vizuină.
Vulpea cea vicleană	îşi repară cuiburile.
O privighetoare cenuşie	ştiu multe poveşti.
Bunicii mei	trimite triluri vesele.
Vântul primăverii	abia păşeşte pe cărare.
Ariciul ţepos	suflă peste câmp.

7. Ordonează cuvintele în enunţuri. Numerotează-le şi apoi scrie enunţurile.

• Ziua, se, dimineaţă, bună, cunoaşte, de.

• Fă-ţi, şi, sanie, iarna, car, vara.

• Nu, pe, ce, face, azi, lăsa, mâine, poţi.

• Buturuga, mare, mică, carul, răstoarnă.

• Calul, nu, dar, de, caută, se, dinţi, în.

• Câinele, nu, latră, care, muşcă.

• Cine, mâine, azi, un, fură, va, ou, fura, bou, un.

• La, să, pomul, nu, lăudat, duci, te, mare, sacul, cu.

• Nu, până, ai, zice, nu, hop, sărit.

• Cine, de, dimineaţă, departe, se, ajunge, scoală.

• Omul, după, se, faptă, cunoaşte.

• La, nici, nu, omul, boii, sărac, trag.

• Vorba, omului, sărăcia, lungă.

• La, înainte, înapoi, la, plăcinte, război.

8. Alcătuieşte propoziţii cu ajutorul cuvintelor: *şcoala, cartea, copiii, omul, avionul, norii.*

9. Transformă propoziţiile afirmative în propoziţii negative.

• Eu am un căţel negru.

Eu nu am un căţel negru.

• Valentin cântă la vioară.

• Elena scrie temele.

• Voi mergeţi în ordine spre şcoală.

• Eu sunt elev în clasa a III-a.

10. Scrie propoziţii alcătuite din două cuvinte.

11. Scrie propoziţii cu ajutorul cuvintelor: *vara, verii, despre vară, în vară.*

11. Cuvântul-parte de vorbire

TEKEN
uploaded by Stef30

Oamenii comunică. Ei alcătuiesc enunţurile din cuvinte.

Cuvintele denumesc: lucruri, fiinţe, fenomene ale naturii; arată însuşiri; exprimă acţiuni şi numere; ţin locul numelor; fac legătură între cuvintele din enunţuri.

Cuvintele fac parte din vorbirea noastră. Ele sunt părţi de vorbire.

1. Completează exemplele.
Cuvintele:

- denumesc
  - fiinţe-copil, _____
  - lucruri-bancă, _____
  - fenomene ale naturii-ploaie, _____
- arată însuşiri: mare, _____
- exprimă acţiuni: merge, _____
- exprimă numere: patru, _____
- ţin locul numelor: el, _____
- nu au sens propriu, fac legături: cu, _____

2. Grupează cuvintele în tabel: *lalea, nor, covor, zăpadă, albă, pufoasă, fetiţă, vorbeşte, aleargă, verde, cinci, şase, vânt, oval, el, noi, pe, cu, la, veselă, munceşte.*

fiinţe: lalea,
lucruri:
fenomene ale naturii:
însuşiri:
acţiuni:
numere:
ţin locul numelor:
fac legătură:

3. Subliniază numai cuvintele care denumesc ființe:

creta, tabla, elevul, vrăbiuţa, fereastra, ursul, bunicul, ghiocelul, stejarul, răchita, Elena, Ana, mielul, gâsca, gândăcelul, copiii, creionul, plopul, ursul, pisica.

4. Subliniază numai cuvintele care arată însuşiri:

merge, frumoasă, scrie, albă, scrisoare, interesantă, blândă, bună, înmiresmată, flori, înfloritoare, mare, bogată, înţelept, înţelegător, aleargă, colorată, nou.

5. Subliniază cuvintele care exprimă numere:

scrie, trei, cinci, zece, aleargă, patru, doisprezece, învaţă, o sută, doi, două, spune, cinci, şase, şapte.

6. Subliniază cuvintele care arată acţiuni:

munceşte, aleargă, sare, frumos, scrie, învaţă, vine, mare, vorbeşte, cântă, desenează, cu, sapă, aduce.

7. Subliniază cuvintele de legătură.

cu, de, pe, la, citeşte, şi, în, patru, însă, dar, iar, despre, pictează, frumos, ci, în, între, de la, ori, sau.

8. Scrie în tabel.

Nume de ființe	*Nume de lucruri*	*Fenomene ale naturii*
mama,	dulapul,	ceaţa,

12. Cuvinte care denumesc fiinţe, lucruri, fenomene ale naturii. Substantivul

1. Citeşte propoziţiile. Subliniază cuvintele care denumesc fiinţe, lucruri, fenomene ale naturii.

Elena, Maria, Ana şi Ene se joacă.
În fermă sunt: porci, vaci, oi şi păsări.
Se aude un tunet. Pe cer se văd fulgere.
Lizuca are o rochiţă roşie şi ciuboţele prăfuite.

Reţine!

Partea de vorbire care denumeşte fiinţe, lucruri, fenomene ale naturii se numeşte **substantiv**.

Substantivul se recunoaşte şi după faptul că se poate număra:
un băiat - doi băieţi;
o fată - două fete;
un tablou - două tablouri.

2. Subliniază substantivele.

„Era odată o babă şi un moşneag. Baba avea o găină şi moşneagul un cocoş. Găina babei se oua de câte două ori pe zi şi baba mânca o mulţime de ouă. Moşneagul, într-o zi îşi pierdu răbdarea şi zise:

– Măi babă, mănânci ca în târgul lui Cremene. Ia dă-mi şi mie nişte ouă.

– Dacă ai poftă de ouă, bate şi tu cocoşul tău, că eu aşa am bătut găina.

Moşneagul se luă după gura babei."

Ion Creangă, *„Punguţa cu doi bani"*

3. Scrie în dreptul substantivelor care denumesc fiinţe [F], lucruri [L], fenomene ale naturii [N].

casă	L	floare		lampă	
copil		fluture		rouă	
zăpadă		dulap		lup	
stilou		nor		lalea	
oaie		vânt		furtună	

4. Scrie substantive care denumesc ființe.

5. Scrie substantive care denumesc lucruri.

6. Scrie substantive care denumesc fenomene ale naturii.

7. Scrie substantive care să înceapă cu litera **a**.

8. Scrie substantive care să înceapă cu silaba **ma**.

9. Scrie două enunțuri cu ajutorul substantivelor: *caiet, carte.*

10. Scrie un bilet. Subliniază substantivele.

13. Felul substantivelor

a. Substantive comune

1. Subliniază substantivele din textul următor. Precizează ce arată fiecare substantiv.

Copiii s-au urcat în tren. Băiatul ducea un geamantan cât el de mare. Fata îl ajuta. Valizele lor au umplut vagonul.

– Ce multe bagaje! a exclamat fata.

Trenul a pornit din gară. Munţii erau învăluiţi în ceaţă. Pe înălţimi pluteau nori pufoşi.

Reţine!

Substantivul care denumeşte fiinţe, lucruri, fenomene ale naturii de acelaşi fel se numeşte **substantiv comun**. Substantivele comune se scriu cu literă iniţială mică. Ele se scriu cu literă mare numai în cazul în care apar la începutul enunţurilor sau al titlului.

2. Subliniază substantivele comune din textul următor:

„S-a dus iarna. A venit primăvara cea veselă cu ghiocei, brânduşe şi toporaşi. Au plesnit mugurii copacilor şi-a prins să se ivească frunza cea crudă. S-au întors păsările călătoare. Crângul este plin de larma lor. Albinele îşi deretică stupul. Mieii zburdă prin pajişti, iar pe câmp, tractoarele duduie."

Eugen Jianu, *„Buburuza"*

3. Scrie substantive comune.

_____

_____

4. Scrie două enunţuri cu ajutorul substantivelor: **râul** şi **vântul**.

_____

_____

b. Substantive proprii

1. Citeşte următoarele exemple. Subliniază numele de ţări, oraşe, munţi, ape.

Patria noastră se numeşte România. Capitala României este oraşul Bucureşti. Munţii Carpaţi alcătuiesc o cunună în mijlocul ţării. Dunărea scaldă pământul patriei noastre. Mihai Eminescu este cel mai mare poet român.

Reţine!

Substantivul care denumeşte o anumită fiinţă sau un anumit lucru, pentru a le deosebi de celelalte fiinţe sau lucruri de acelaşi fel, se numeşte **substantiv propriu**.

Substantivele proprii se scriu cu literă iniţială mare, indiferent de locul în care se găsesc în propoziţie.

2. Subliniază substantivele proprii cu o linie şi pe cele comune, cu două linii.

Alina locuieşte în oraşul Călăraşi, pe strada Mihai Eminescu. Mama ei se numeşte Popescu Maria, iar tatăl ei, Popescu Gheorghe.

Alina are un căţel, pe Azor, şi un viţeluş numit Duman.

Fetiţa citeşte mult. Ea împrumută cărţi de la biblioteca şcolii. Acum a cumpărat cartea „Cuore" de Edmondo de Amicis.

3. Scrie substantive proprii (nume de persoane, localităţi, ape, ţări, străzi, cărţi, autori.)

_____

_____

4. Completează.

Eu mă numesc_____. Locuiesc în _____, strada _____. Mama se numeşte _____. Tata se numeşte _____. Pe câinele meu îl cheamă _____, iar pe pisică o cheamă _____. Scriitorul îndrăgit de mine este _____.

5. Completează cu substantive proprii:

nume de ţări - România, ...
nume de ape - Dunărea, ...
nume de persoane - Ionescu, ...
nume de animale - Grivei, ...
nume de cărţi - Pinocchio, ...
nume de reviste - Clopoţei, ...
nume de instituţii - Şcoala Elena Văcărescu , ...

nume de scriitori - Mihai Eminescu, ...
nume de localităţi - Bucureşti, ...
nume de munţi - Munţii Carpaţi, ...
nume de străzi - Panselelor, ...

6. Grupează următoarele substantive după felul lor (comune, proprii): *pădure, Murgeanca, Ştefăneşti, Lica, Tudor Arghezi, carte, caiet, apă, bibliotecă, Popescu, Olt, România, flori, câmp, Mihail Sadoveanu, pahar, „Fram, ursul polar", Cezar Petrescu.*

Substantive proprii	*Substantive comune*
Murgeanca,	pădure,

7. Completează următorul formular.

Numele şi prenumele _____

Născut(ă) în localitatea _____

Judeţul _____, strada _____ nr. _____

Doresc să călătoresc în ţările: _____

_____

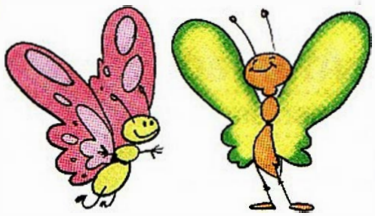

14. Numărul substantivelor

1. Citeşte exemplele. Subliniază cu o linie substantivele la numărul singular şi cu două linii pe cele la numărul plural.

Băiatul scrie.
Băieţii scriu.
Fetiţa citeşte.
Fetiţele citesc.

Mielul zburdă.
Mieii zburdă.
Copiii vorbesc.
Copilul vorbeşte.

Reţine!

Substantivul are două numere: **numărul singular** şi **numărul plural.**

La numărul singular, substantivul denumeşte o singură fiinţă, un singur lucru, un singur fenomen al naturii. La numărul plural, substantivul denumeşte mai multe fiinţe, mai multe lucruri, mai multe fenomene ale naturii.

Exemplu:

numărul singular: floare, tablă, ploaie;
numărul plural: flori, table, ploi.

2. Scrie următoarele substantive la numărul plural.

carte - cărţi	grădină - _____	farfurie - _____
caiet - _____	casă - _____	cană - _____
creion - _____	bloc - _____	tablou - _____
stilou - _____	gard - _____	cutie - _____

3. Scrie următoarele substantive la numărul singular.

munţi - munte	păduri - _____	lacuri - _____
câmpii - _____	oraşe - _____	izvoare - _____
ape - _____	sate - _____	nori - _____
râuri - _____	poteci - _____	animale - _____
dealuri - _____	brazi - _____	case - _____

4. Schimbă numărul substantivelor:

cal - _____	copii - _____	floare - _____
cărţi - _____	râu - _____	covor - _____
caiet - _____	copac - _____	nori - _____
munte - _____	creioane - _____	pix - _____

5. Schimbă numărul substantivelor. Scrie enunţul corect.

• Pasărea zbura la înălţime.

Păsările zburau la înălţime.

• Ursul mormăia în pădure.

• Cântecul se auzea tot mai clar.

• Rândunelele zburau la cuiburile lor.

• Fetiţa îşi scria tema.

6. Scrie două enunţuri cu substantive la numărul singular.

7. Treci substantivele de la numărul singular la numărul plural.

8. Scrie un enunţ cu ajutorul unui substantiv comun, la numărul plural.

15. Adjectivul

1. Citeşte exemplele.
Subliniază cuvintele care arată însuşiri.

Pe tabla neagră, el scrie cu creta albă.
Omul harnic nu duce dorul pâinii.
Fata frumoasă şi harnică a venit la palat.
Pădurea deasă şi umbroasă adăpostea animalele.
Lungul drum ne-a obosit pe toţi.

Reţine!

Adjectivul este partea de vorbire care arată însuşirile substantivului.

Adjectivul are acelaşi număr ca şi substantivul ale cărui însuşiri le arată.

2. Subliniază substantivul cu o linie şi adjectivul cu două linii.

a. „Cu negurile somnoroase
Şi-amurgurile timpurii,
Vin dimineţile urâte
Şi nopţile posomorâte
Şi lungi şi negre şi pustii."
Şt. O. Iosif, *„Se-ntorc iar..."*

b. „Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,

Doar izvoarele suspină
Pe când codrul negru tace

Peste-a nopţii feerie
Se ridică mândra lună..."
M. Eminescu, *„Somnoroase păsărele"*

c. „Peste fagi cu vârfuri sure
A căzut amurgul rece.
Înserarea mută trece
Furişată prin pădure.

Se desprinde larg un zvon
Depărtat şi monoton,
Ca un murmur lung de ape
Umple văile vecine
De răsunet mare...
Vine!..."
G. Topîrceanu, *„Acceleratul"*

3. Găseşte adjective potrivite pentru următoarele substantive:

soare_____	om_____	poveste_____
flori_____	cântec_____	casă_____
câmpie_____	carte_____	brad_____
apă_____	poezie_____	munte_____
gând_____	desen_____	cer_____

4. Găseşte substantivele potrivite pentru adjectivele:

_____harnică	mătăsoasa_____	_____întinsă
_____frumoasă	înaltul_____	_____fioros
_____albă	limpedele_____	_____lung

5. Găseşte cât mai multe însuşiri pentru substantivele date.

soare 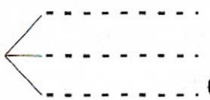 cer

om

copac măr

apă

6. Potriveşte, la acelaşi număr, adjectivele din paranteză.

„Peste trei zile, toată preajma era îmbrăcată în haina (albe)_____ şi rece a iernii. După o ninsoare (straşnice)_____, urmă un senin ca sticla, aducând cu dânsul şi un ger (aprige)_____."

I. Al. Brătescu Voineşti, *„Puiul"*

7. Bucovina poartă ca într-o salbă, monumente (străveche) _____, adăpostind (nepreţuită) _____ obiecte de artă, fiecare amintindu-ne de un trecut (glorioase)_____.

8. Î n valea (înguste)_____se strecurase un drum (şerpuite)_____. Vârfurile (semeţ)_____ se arătau printre norii (cenuşiu)_____. Casele (alb) _____cu acoperişuri (roşu)_____ se zăreau până departe. Un râu (albaştri)_____susura printre pietrele (cenuşie)_____. O pasăre (mici) _____, cu pene (galben)_____ privea de pe ramura (uscate) _____ a unui arbore (bătrâni) _____.

9. Transformă următoarele substantive în adjective.

vişină - vişiniu	trandafir - _____	parfum - _____
argint - _____	miros - _____	joc - _____
minciună - _____	ceartă - _____	gură - _____
furie - _____	bunătate - _____	frumuseţe - _____
răbdare - _____	veselie - _____	tristeţe - _____

10. Transformă următoarele adjective în substantive.

frumos - frumuseţe	bun - _____	bucuros - _____
blând - _____	rău - _____	trist - _____
vesel - _____	curajos - _____	înalt - _____
înmiresmat - _____	lacom - _____	auriu - _____
lemnos - _____	părintesc - _____	ceţos - _____

11. Găseşte adjective cu sens opus.

om bun_____	sunet plăcut_____	geantă mare_____
copil vesel_____	brad înalt_____	şcolar silitor_____
zile calde_____	haină albă_____	drum drept_____

12. Observă scrierea adjectivelor. Completează .

munte **argintiu**, munţi **argintii**, **argintiii** munţi

fluture străveziu, fluturi_____, _____fluturi

urs cafeniu, urşi_____, _____urşi

mierloi zglobiu , mierloi_____, _____mierloi

• Rolul adjectivului în exprimare

1. Citeşte textele următoare. Subliniază adjectivele. Citeşte textele fără adjective. Compară-le. Ce constaţi?

a. „Cu părul nins, cu ochii mici
Şi calzi de duioşie,
Aievea parc-o văd aici
Icoana firavei bunici
Din frageda-mi pruncie."
Şt. O. Iosif, *„Bunica"*

„Şi să vadă sfântul soare,
Într-o zi de sărbătoare,
Hora noastră cea frăţească
Pe câmpia românească."
V. Alecsandri, *„Hora Unirii"*

Reţine!

Adjectivele îmbogăţesc, înfrumuseţează şi fac exprimarea mai precisă, mai clară şi mai frumoasă.

Adjectivele ajută la realizarea unor expresii frumoase, care arată unele însuşiri deosebite, mai puţin obişnuite.

Exemplu:

însuşire obişnuită - fată **frumoasă**;

însuşire deosebită - fată atât de **frumoasă**, încât la soare te poţi uita, dar la dânsa ba.

Adjectivul ajută la crearea comparaţiilor:

alb ca neaua; **neagră** ca noaptea;
bun ca pâinea caldă; **limpede** ca şi cristalul.

2. Subliniază comparaţiile.

„Zăpada cade măruntă şi deasă ca făina la cernut. Cerul e ca leşia. Amurgul se întinde ca un zăbranic sur."

Mihail Sadoveanu, *„Iarna"*

• • •

„Cu rădăcini ca de oţel
A sfredelit în stâncă."
B. P. Haşdeu, *„Bradul"*

Tare ca piatra/ Iute ca săgeata
Tare ca fierul/ Iute ca oţelul.
Sorcova

3. Creează comparaţii.

roşu ca_____	galben ca_____	înalt ca_____
vesel ca_____	tăcut ca_____	strălucitor ca_____
întunecat ca_____	posomorât ca_____	frumos ca_____

16. Cuvinte care înlocuiesc nume. Pronumele personale

1. Subliniază pronumele personale din text.

Elevii clasei a III-a pregătesc o serbare. Ei au învăţat cântece şi poezii.

– Tu să cânţi un cântec, Daniela!
– Noi vom juca o piesă de teatru.
– De ce lipsesc Alina şi Ioana?
– Ele sunt la cercul de desen.
– Veniţi şi voi la serbare?

Reţine!

Pronumele personal ţine locul unui nume de persoană.

Pronumele personale sunt:

eu pers.I	**tu** pers. a II-a	**el sau ea - pentru numărul singular;** pers. a III-a
noi pers.I	**voi** pers. a II-a	**ei sau ele - pentru numărul plural** pers. a III-a

Pronumele personal se scrie singur, într-un cuvânt (eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele, mie, nouă, ne, ţie, îţi, tine, te, vouă, vă, lor, lui, etc.), dar şi ca un cuvânt legat prin liniuţă de unire de un verb (spune-**mi**, **mi**-a spus, anunţă-**mă**, **ţi**-am spus, ducându-**vă**, **ne**-am întâlnit, spunându-**i**, văzându-**l**, **le**-am explicat etc.)

2. Trasează săgeţi între pronume şi acţiune.

citesc	tu	scriem	eu
citeşte	el	scriu	noi
citeşti	eu	scrii	voi
citiţi	noi	scrieţi	tu
citim	voi	scrie	ei
	ei		ea

8. Subliniază pronumele personale din textele următoare.

„ – Dragii mamei copilaşi, eu mă duc în pădure, ca să mai aduc ceva de mâncare. Dar voi încuiaţi uşa după mine, ascultaţi unul de altul şi să nu cumva să deschideţi până nu-ţi auzi glasul meu. Când oi veni eu, am să dau de ştire, ca să mă cunoaşteţi.

Auzit-aţi ce-am spus eu?

– Da, mămucă, ziseră ei.

– Pot să am nădejde în voi?

– Să n-ai nici o grijă, mămucă. Noi suntem o dată băieţi şi ce-am vorbit o dată, vorbit rămâne."

Ion Creangă, *„Capra cu trei iezi"*

• • •

Cu hăinuţele călcate,
Cu rochiţele curate,
Cu codiţele pe spate,
Eu şi tu şi el şi ea
Mergem toţi la şcoală, da?

Şi apoi spre crâng pornim
Noi şi voi şi ei şi ele,
Să culegem floricele,
Să ne veselim.

• • •

„– Bună ziua, cumătră! Tiii, da ce mai peşte ai! dă-mi şi mie, că taaa...re mi-i poftă!

– la mai pune-ţi pofta-n cui, cumetre, că doar nu pentru gustul altuia m-am muncit eu. Dacă ţi-i aşa poftă, du-te şi-ţi moaie coada-n baltă ca mine şi-i avea peşte să mănânci."

Ion Creangă, *„Ursul păcălit de vulpe"*

9. Alcătuieşte enunţuri cu ajutorul pronumelor: *eu, ea, noi, ei, tu.*

5. Scrie enunţuri cu ajutorul pronumelor personale: *mie, nouă, ne, vouă.*

6. Grupează pronumele date, folosind tabelul.
mie, nouă, ne, ţie, îţi, tine, te, vouă, lor, lui, mă, le.

Numărul singular			***Numărul plural***		
pers. I	pers. a II-a	pers. a III-a	pers. I	pers. a II-a	pers. a III-a
mie,	ţie,	lui,	nouă,	vouă,	lor,

7. Subliniază cuvintele care ar putea fi înlocuite cu pronume. Scrie în paranteză ce pronume s-ar putea folosi.

Vulpea a plecat în pădure. Vulpea (_____) a ajuns lângă un gard. Găinile cotcodăceau. Găinile (_____) nu ştiau ce primejdie le pândeşte. A apărut Azor. Azor (_____) a început să latre. Gospodarul a venit îndată. Gospodarul (_____) a zărit vulpea fugind.

8. Completează dialogul cu cuvintele potrivite.

– Eu am scris o compunere._____ce ai scris?
–_____am transcris un text. Andrei ce a făcut?
–_____a fost la cercul de muzică.
–_____vom organiza o serbare. Veniţi şi_____?
–_____vom veni dacă vor intra şi_____în grupa noastră artistică.

17. Pronumele personale de politeţe

1. Subliniază pronumele personale prin care se exprimă politeţea faţă de o persoană.

„Afară-i noapte albă
cu lună arzătoare,
eu vorbelor alese
le-ncerc în taină cheia,
şi scriu scrisoarea asta,
întâia mea scrisoare,
elevul dumneavoastră,
timid, din banca treia."
Petre Ghelmez, *„Scrisoare"*

Reţine!
Pronumele personale de politeţe sunt:
dumneaei, dumneata, dumnealui, dumneavoastră, dumnealor.

2. Trasează săgeţi între pronumele personale şi pronumele personale de politeţe, de aceeaşi persoană.

Tu	dumnealui
	dumneata
El sau **ea**	dumneavoastră
	dumneaei

3. Transformă dialogul, imaginându-ţi că vorbeşti cu o persoană adultă şi că te interesezi de o altă persoană în vârstă. Modifică cuvintele subliniate.

– Salut ,Gelu!
– Salut, Andrei!
– Tu nu cumva ştii unde este strada Lalelelor?
– Imediat la dreapta.
– Îţi mulţumesc.
– Cu multă plăcere.
– Eu vreau să ajung la Dan. El m-a chemat.

18. Numeralul

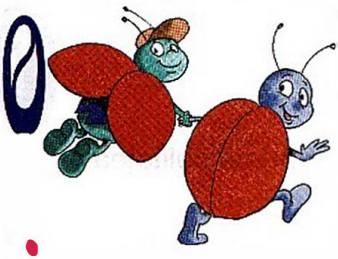

1. Subliniază cuvintele care arată numere.

- Bătrânul are doi feciori.
- Capra are trei iezi.
- O soacră avea trei nurori.
- Cei şapte pitici s-au bucurat.

Reţine!
Partea de vorbire care arată un număr se numeşte **numeral.**

2. Subliniază numeralele.

„– Ai avut dumneata două pâini?
– Da, domnule judecător, două am avut.
– Tovarăşul dumitale avut-a trei pâini?
– Da, domnule judecător, trei a avut."

I. Creangă, *„Cinci pâini"*

• • •

Am un copac cu douăsprezece ramuri,
Pe fiecare ramură sunt patru cuiburi,
În fiecare cuib sunt şapte ouă.

3. Completează cu numerale.

Anul are_____anotimpuri. Fiecare anotimp are_____luni. Fiecare lună are_____săptămâni. O săptămână are_____zile. Ziua are_____de ore. Ora are_____de minute, iar minutul are_____de secunde.

4. Scrie o numărătoare.

• Scrierea numeralelor

1. Citeşte, apoi transcrie numeralele de la 1 la 10.

unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece.

2. Citeşte şi apoi transcrie numeralele de la 11 la 20.

unsprezece, doisprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece, șaisprezece, șaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece, douăzeci.

3. Citeşte şi apoi transcrie numeralele de la 21 la 30.

douăzeci și unu, douăzeci și doi, douăzeci și trei, douăzeci și patru, douăzeci și cinci, douăzeci și șase, douăzeci și șapte, douăzeci și opt, douăzeci și nouă, treizeci.

4. Citeşte şi apoi transcrie numeralele de la 20 la 100.

douăzeci, treizeci, patruzeci, cincizeci, șaizeci, șaptezeci, optzeci, nouăzeci, o sută.

5. Scrie 3985 după model.

2356 - două mii trei sute cincizeci și șase.

6. Alcătuieşte enunţuri cu numeralele: 3, 5, 4, 8.

7. Pronunţă corect numeralele: şaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece. Alcătuieşte enunţuri cu ajutorul lor.

8. Scrie un **anunţ** în care să foloseşti numerale (data, ora, numărul adresei, etc.)

Anunţ

9. Prezintă o **reclamă** în care să foloseşti numerale.

19. Verbul

1. Citeşte exemplele. Subliniază cuvintele care exprimă acţiunea, starea, existenţa.

Mama coase. Tata repară un dulap. Alin se joacă. Radu a venit de la şcoală. În curând va sosi şi bunicul. Elena a terminat de scris. Ea stă. Aşteaptă emisiunea preferată. Cărţile şi caietele sunt pe masă.

Reţine!

Partea de vorbire care exprimă acţiunea, starea sau existenţa lucrurilor, fiinţelor, fenomenelor naturii se numeşte **verb**.

2. Subliniază verbele. Precizează, oral, ce exprimă ele.

„Greierele, cântăreţ neobosit al zilelor de vară, amuţise la umbra unui fir de iarbă. Veveriţa sta sub o creangă stufoasă. Vântul nu clătina nici o frunză. Nici o pasăre nu brăzda văzduhul."

Calistrat Hogaş, *„Furtuna"*

• • •

„Sar deodată,
Dau cu ciocul,
Cad alături,
Schimbă locul,
Bat din aripi,
Dau din gheare,
Unul cade,
Altul sare...
Iar s-atacă,
Iar se pişcă...
Dar deodată nu mai mişcă..."

G. Topîrceanu, *„Un duel"*

3. Subliniază verbele şi scrie timpul în paranteză.

„O ploaie rece cădea (_____) neîntrerupt. În văi şi pe dealuri plutea (_____) o ceaţă lăptoasă. Prin văzduh veneau (_____) împuşcături înăbuşite.

Deodată izbucniră (_____) cele dintâi focuri ale turcilor. Maiorul Şonţu căzu (_____). Dorobanţii apar (_____) într-un salt vijelios."

M. Sadoveanu, *„Luarea Griviţei"*

4. Transformă forma verbelor şi pronumelor de la persoana I, numărul singular, la persoana I, numărul plural.

Eu merg (_____) cu atenţie. Privesc (_____) în toate părţile. Nu văd (_____) nimic. Nu aud (_____) nimic. Mă îndrept (_____) spre un tufiş. Unde să fie iepuraşul? Cercetez (_____) cu atenţie tufişul. M-am apropiat (_____). Nu e nimic. Zâmbesc (_____). Mă întorc (_____) spre casă.

5. Grupează verbele, în funcţie de număr: *alerg, cânt, venim, scriem, ştim, spun, dă, luăm, veniţi, ridici, aducem, aveţi, am, spui, vreau, vor, cerem, desenăm, învăţăm, cânţi, scriu.*

Numărul singular	*Numărul plural*
alerg,	venim,

*6. Subliniază verbele cu o linie şi pronumele personale cu două linii.

Bunicul mi-a spus o poveste. Am văzut-o şi pe bunica. Ne-am aşezat la umbra mărului. L-am privit pe bunic. El mi-a zâmbit. Am privit-o şi pe bunica.

– Mai spune-mi o poveste, bunicule!

– Să-ţi spună bunica.

Am ascultat-o cu atenţie.

7. Schimbă verbul la persoana a II-a, nr. singular.

„Şi stau singur toată ziua	Şi stai singur toată ziua
Şi plâng mult când mă gândesc	
Că tot şchiop voi fi de-acuma	
Şi tot trist am să trăiesc."	
E. Farago *„Căţeluşul şchiop"*	

8. Schimbă verbele la timpul trecut.

„Cu tine două fete stau
Şi torc în rând cu tine;
Sunt încă mici şi tată n-au
Şi George nu mai vine."
G. Coşbuc, „Mama"

Cu tine două fete au stat.

9. Transformă verbele la numărul singular, persoana a II-a. Păstrează acelaşi timp: *venim, au fost, erau, greblau, strângeţi, veţi avea, luau, au văzut, aţi întâlnit, admirăm, să fim, vom număra, veţi observa, obţinusem.*

Reţine!

Când acţiunea verbului este făcută de o singură persoană, verbul este la **numărul singular** (scriu, înveţi, spune).

Când acţiunea verbului este făcută de mai multe persoane, verbul este la **numărul plural** (scriem, învăţaţi, spunem).

10. Alcătuieşte enunţuri cu ajutorul verbelor: *zboară, susură, foşnesc, străluceşte, ciripesc.*

11. Scrie verbe potrivite, răspunzând la întrebări.

Radu (ce face?)_____spre şcoală. El (ce face?) _____ strada cu atenţie. Pe drum (ce face?)_____cu alţi şcolari. Ei (ce fac?) _____în curtea şcolii. Clopoţelul (ce face?)_____de intrare. Toţi şcolarii (ce fac?)_____în şcoală. Ei (ce fac?)_____în bănci. Acum (ce fac?)_____în linişte pe doamna învăţătoare.

12. Formează perechi pronume-verb, după model:

eu	ştie	noi	ştiu
tu	ştiu	voi	ştim
el sau ea	ştii	ei sau ele	ştiţi

muncesc	tu	muncim	ei
munceşti	el, ea	munciţi	noi
munceşte	eu	muncesc	voi

13. Scrie verbe potrivite pentru un concurs de alergări.

_____

14. Scrie verbe potrivite pentru textul *În grădină*.

_____

15. Scrie verbe potrivite pentru poezia *Grivei*.

_____

16. Scrie forma verbelor pentru fiecare din persoanele date:

eu - citesc, învăţ, cânt, scriu, desenez

tu - _____

noi - _____

voi - _____

ei - _____

17. Scrie ce crezi că s-a întâmplat cu această cană. Subliniază verbele.

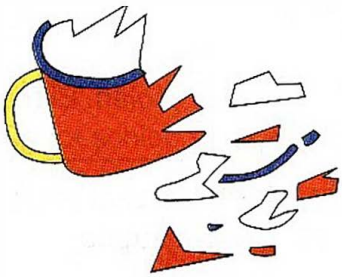

_____

_____

_____

_____

• Scrierea verbelor a fi şi a lua

1. Citeşte enunţurile şi subliniază verbele.

- Eu sunt şcolar în clasa a III-a.
- Tu eşti colegul meu.
- El este mai mare decât noi.
- Noi suntem vecini.
- Voi sunteţi buni sportivi.
- Ei sunt gălăgioşi.
- Anul trecut eu am fost în clasa a II-a.
- La anul voi fi în clasa a IV-a.

- Eu iau cartea din bibliotecă.
- Tu iei două cărţi.
- Ea ia stiloul.
- Noi luăm vacanţă.
- Voi luaţi vitamine.
- Ele iau numai locul întâi.
- Eu am luat o carte.
- Eu voi lua mâine un ghiozdan.

2. Scrie enunţuri cu verbul **a fi** la persoana I, numărul singular şi plural.

3. Scrie enunţuri cu verbul **a lua** la persoana a II-a, numărul singular şi plural.

4. Formează perechi pronume-verb, după model:

eu	este	eu	iei
tu	sunt	tu	ia
el, ea	eşti	el, ea	iau
noi	sunteţi	noi	luaţi
voi	sunt	voi	iau
ei, ele	suntem	ei, ele	luăm

Părţi de vorbire

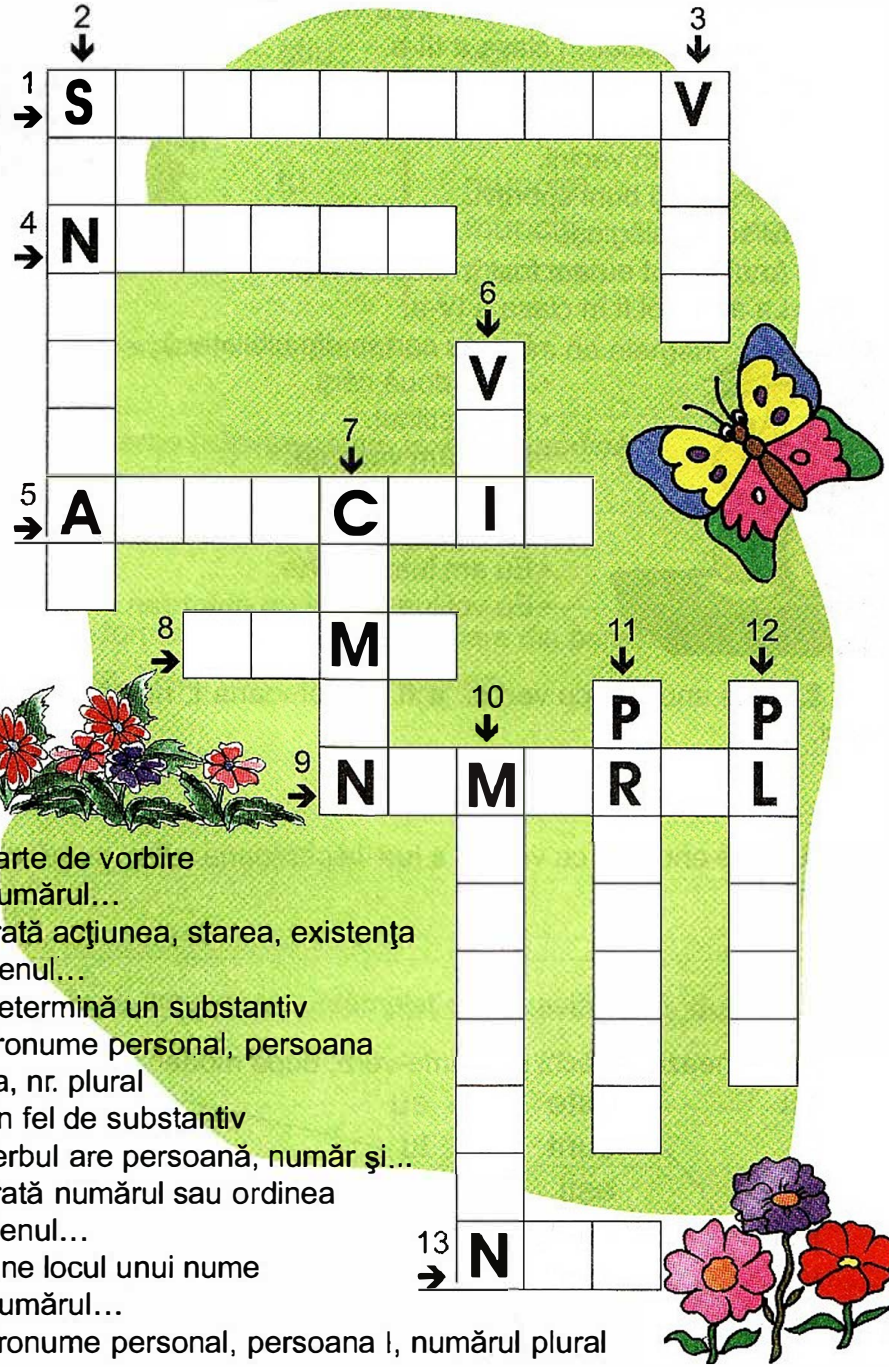

1. Parte de vorbire
2. Numărul…
3. Arată acţiunea, starea, existenţa
4. Genul…
5. Determină un substantiv
6. Pronume personal, persoana a II-a, nr. plural
7. Un fel de substantiv
8. Verbul are persoană, număr şi...
9. Arată numărul sau ordinea
10. Genul…
11. Ţine locul unui nume
12. Numărul…
13. Pronume personal, persoana I, numărul plural

20. Sintaxa propoziţiei*

Cuvântul - parte de propoziţie

1. Scrie numărul cuvintelor din următoarele propoziţii.

- Noi am organizat un concurs de desen. [7]
- Alexandru a desenat cel mai frumos. [ ]
- Elena a luat premiul al doilea. [ ]
- Vom organiza o expoziţie cu desene. [ ]

Reţine!

Contribuind la alcătuirea propoziţiilor, cuvintele devin **părţi de propoziţie**. Fiecare cuvânt are importanţa lui **în** întregirea înţelesului comunicării.

2. Completează propoziţiile cu cuvintele care se potrivesc.

- Andrei merge la_____.
- Elena_____o scrisoare bunicului.
- Noi mergem_____excursie.
- Mama a venit_____la lucru.
- Bunica citeşte_____carte.
- Soarele_____pe bolta albastră.
- Veveriţa sare_____creangă în creangă.
- Vulpea aleargă_____o pasăre.

3. Scrie propoziţii cu ajutorul cuvintelor: *vânătorul, iepuraşul, câinele, pădurea, seara.*

_____

_____

_____

_____

_____

* conţinut neobligatoriu

21. Predicatul.
Predicatul verbal*

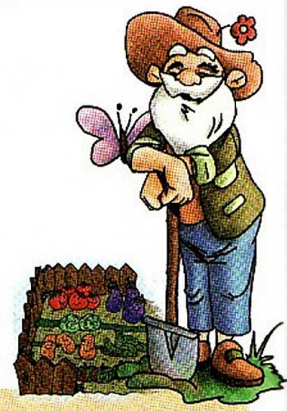

1. Subliniază verbele din următoarele propoziţii.
- Copilul cântă.
- Vântul suflă cu putere.
- Ana scrie un exerciţiu.
- Dan citeşte o carte.
- Adrian construieşte o rachetă.
- Cartea se află în bibliotecă.
- Există un izvor cu apă caldă.
- Bunicul stă în grădină.

Reţine!

Cuvintele subliniate sunt **predicate** în propoziţie. Fiind exprimate prin verbe, aceste părţi de propoziţie se numesc **predicate verbale**.

Predicatul este o parte de propoziţie. El se află cu una din întrebările: ce face? ce se spune despre...?

2. Subliniază predicatele verbale.

Rândunica zboară.	Pisica toarce.
Pomii înfloresc.	Ursul mormăie.
Cântă cucul.	Răsare soarele.
Răsună codrul.	Vrăbiuţele ciripesc vesele.

3. Alcătuieşte propoziţii astfel încât următoarele verbe să fie predicate verbale: *cântă, pictează, zideşte, prepară, adună.*

_____

_____

_____

_____

_____

4. Scrie predicatele verbale potrivite.

Păsărelele_____pe ramuri.	Andrei_____în grădină.
Veveriţa_____alune.	Grivei_____pe alee.
Elena_____temele.	Maria_____o poezie.

22. Propoziţia - comunicare cu un singur predicat*

1. Subliniază predicatele. Scrie numărul lor în propoziţie.

- Un vânt aspru **sufla** cu putere. 1
- Copiii alergau pe terenul de sport. ☐
- Unii jucau fotbal. ☐
- Alţii săreau gardurile. ☐
- Cei mai mulţi făceau gimnastică. ☐

Reţine!

Propoziţia este o comunicare cu un singur predicat. Dacă spunem: „Copiii **alergau/ şi/ râdeau**.", având două predicate verbale, înseamnă că avem două propoziţii. În cea de-a doua propoziţie nu s-a mai scris cuvântul **copiii** deoarece se înţelege foarte uşor că tot despre copii este vorba.

2. Stabileşte câte propoziţii sunt. Subliniază întâi predicatele.

Alina **desenează** şi **cântă**. 2

Viorel scrie, apoi se joacă. ☐

Mama coase, apoi calcă rufe. ☐

Tata sapă în grădină, apoi greblează. ☐

Câinele vine, ascultă, priveşte, pleacă. ☐

3. Scrie predicatele potrivite.

- Iedul cel mare _____ după uşă.
- Lupul _____ iezii.
- Capra _____ cu de-ale mâncării.
- Iedul cel mic _____ întâmplarea.

4. Scrie propoziţii în care verbele *vine* şi *aduce* să fie predicate verbale.

_____

_____

23. Subiectul. Subiectul simplu*

1. Subliniază cuvintele care arată despre cine este vorba în propoziţie sau despre cine se spune ceva cu ajutorul predicatului.

- Ciobanul păşea gânditor.
- Câinele venea în urma lui.
- Turma păştea liniştită.
- Berbecii purtau tălăngi la gât.
- Măgarul căra sacii grei.

Reţine!

Cuvintele subliniate sunt subiecte.

Subiectul este partea de propoziţie despre care se comunică ceva cu ajutorul predicatului.

Subiectul se poate afla cu întrebările: **„cine?"** sau **„ce?"**.

2. Subliniază subiectele.

Azor păzeşte gospodăria.
Vine vulpea la coteţ.
Azor latră cu putere.
Stăpânul iese din casă.
Vulpea fuge în pădure.

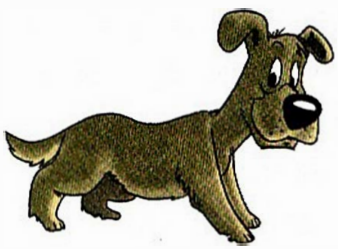

3. Scrie subiectele potrivite.

_____merg în excursie.
_____conduce autocarul.
Adie_____de primăvară.
Se văd_____cu pereţii văruiţi.

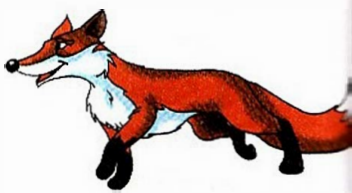

4. Potriveşte cuvintele pentru a obţine propoziţii. Subliniază subiectele.

Răsare	latră	Păsărelele	vântul
Azor	soarele	Adie	ciripesc
Ana	mormăie	Cântă	lucrează
Ursul	desenează	Muncitorii	privighetoarea

5. Subliniază subiectul şi compară-l cu cel din exemplul următor.
Elena vine.

6. Descoperă şi subliniază subiectul.
Ana, Dan şi Andrei vin la şcoală.

Reţine!

Cuvântul Elena constituie subiectul propoziţiei de la punctul 5. Acesta este un subiect simplu, fiindcă este alcătuit dintr-un singur cuvânt. Sunt şi subiecte alcătuite din mai multe cuvinte (substantive), aşa cum este cel din propoziţia de la punctul 6.

7. Scrie cinci propoziţii despre: *doctorul, zidarul, învăţătorul, aviatorul, cofetarul.* Subliniază predicatul cu o linie şi subiectul cu două linii.

8. Scrie trei propoziţii cu ajutorul cuvintelor: *aduce, vesteşte, se întorc.*

9. Alcătuieşte trei propoziţii. Notează predicatele cu P şi subiectele cu S. (Scrie iniţialele deasupra părţilor de propoziţie.)

10. Scrie prin ce părţi de vorbire sunt exprimate subiectele.

Andreea face gimnastică.	substantiv propriu
Gâsca se duce la baltă.	
Ea are şapte boboci.	
Noi iubim animalele.	

Reţine!

Subiectul poate fi exprimat prin substantiv sau prin pronume personal.

11. Scrie propoziţii în care pronumele personale *eu, tu, noi, ele* să fie subiecte.

12. Scrie propoziţii în care substantivele *Vasile* şi *floarea* să fie subiecte.

13. Scrie o propoziţie în care subiectul să fie exprimat printr-un substantiv comun, la numărul plural.

14. Scrie un enunţ în care subiectul să fie exprimat printr-un pronume personal, persoana a III-a, numărul singular.

24. Propoziţia simplă. Părţile principale de propoziţie*

1. Însemnează predicatele (P) şi subiectele (S).

S P Alin cântă.	Soarele străluceşte.
S P Andrei scrie temele.	Vrăbiuţa ciripeşte.
Sună clopoţelul.	Suflă vântul.
Barca pluteşte.	Oile pasc.

Reţine!

Propoziţia formată numai din predicat şi subiect se numeşte **propoziţie simplă**. „Alin cântă." este o propoziţie simplă. „Andrei scrie temele." nu este o propoziţie simplă. De ce?

Tot propoziţie simplă este şi următoarea propoziţie: *Dan, Elena şi Vasile cântă*. Ea este formată numai din subiect şi predicat; dar subiectul nu este simplu.

Predicatul şi subiectul sunt părţi principale de propoziţie. Cu ele construim propoziţiile simple, dar şi propoziţiile care, pe lângă părţile principale, au şi alte părţi de propoziţie (*Andrei scrie temele.*)

2. Scrie şase propoziţii simple.

1.	4.
2.	5.
3.	6.

3. Precizează părţile principale din următoarele propoziţii.

P S Pe stradă circulă maşini.	O rândunică construieşte cuibul.
Se întorc păsările călătoare.	Ursul umblă prin pădure.
Vântul iernii suflă cu putere.	Cătălina lucrează o bluză.

4. Spune dacă prin fiecare cuvânt separat, din cele două coloane de cuvinte, se comunică ceva. Trasează săgeţi între perechile de cuvinte din cele două coloane, astfel încât ele să comunice ceva.

Iepuraşul		cântă
Cucul		curge
Râul		soarele
Răsare		fuge

5. Însemnează numai propoziţiile(cu înţeles) ☒.

Andrei cânta un cântec vesel.	☐
Andrei un vesel.	☐
Andrei cânta.	☐
Andrei cântec.	☐

6. Scrie patru propoziţii simple, cu subiect simplu.

7. Scrie patru propoziţii alcătuite numai din subiect şi predicat.

8. Scrie o propoziţie simplă al cărei predicat să fie exprimat printr-un verb la persoana a III-a, numărul singular, iar subiectul să fie exprimat printr-un substantiv comun, numărul singular.

25. Propoziţia dezvoltată. Părţi secundare de propoziţie.*

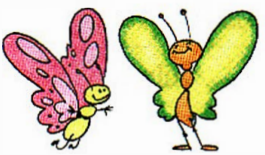

1. Precizează predicatele (P) şi subiectele (S).

• Soarele străluceşte.	• Soarele toamnei străluceşte spre apus.
• Frunzele cad.	• Frunzele copacilor cad la pământ.
• Vântul suflă.	• Vântul rece suflă cu putere.

Precizează, oral, asemănările şi deosebirile dintre cele două coloane de propoziţii.

Reţine!

Propoziţia care, pe lângă subiect şi predicat, mai are şi alte părţi de propoziţie se numeşte **propoziţie dezvoltată**.

Subiectul şi predicatul sunt părţi principale de propoziţie. Părţile de propoziţie care nu sunt nici subiect şi nici predicat se numesc **părţi secundare de propoziţie**. Ele pot lipsi dintr-o propoziţie. Prezenţa lor face ca o comunicare să fie mai clară, mai precisă, mai sigură.

2. Însemnează propoziţia simplă cu PS şi propoziţia dezvoltată cu PD.

Ogarul mânca cu poftă.	PD	Ogarul dormea.	☐
Iepurele privea.	☐	Iepurele a luat ciuboţelele.	☐
Ursul a cerut plata.	☐	Ogarul fuge după iepure.	☐
Iepurele a dat banii.	☐	Iepurele aleargă.	☐

3. Transformă propoziţiile simple în propoziţii dezvoltate.

Cocoşul cântă.

Cocoşul(ce fel?)_____cântă(unde?)_____.

Cloşca ciuguleşte.

Cloşca(a cui?)_____ciuguleşte(ce?)_____.

4. Transformă în propoziţii simple.

Alina citeşte o carte de poveşti.

Vulpea vicleană vine la coteţul nostru.

Ariciul cel ţepos a ieşit la plimbare.

Un iepure aleargă pe dealul cu vii.

5. Notează părţile principale (PP) şi părţile secundare (PS).

PP PS PP PS PS

Câinele liniştit se apropie de stăpânul său.

Un nor întunecat învălui repede soarele.

Floarea roşie râdea în lumina verii.

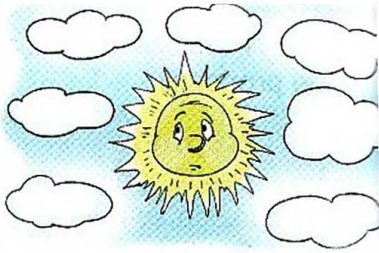

6. Scrie un bilet numai cu propoziţii simple.

7. Scrie un bilet numai cu propoziţii dezvoltate. Compară biletele.

• Ce determină părţile secundare?

8. Urmăreşte propoziţia şi observă părţile de propoziţie secundare şi pe cine determină ele.

S P
Puişorul moţat umblă singur prin curte.

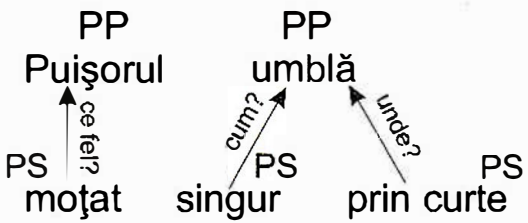

Reţine!
Părţile secundare **pot determina** un **verb** sau un **substantiv**.

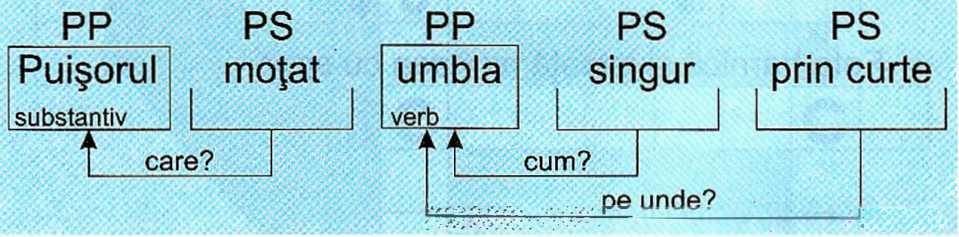

9. Notează părţile principale (PP) şi părţile secundare (PS). Du săgeţi de la părţile secundare la cuvintele pe care le determină. Scrie ce părţi de vorbire sunt acestea.

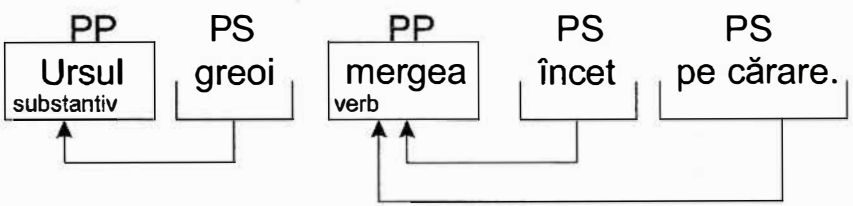

Buturuga mică răstoarnă carul mare.

PP	PS	PP	PS
Ursul substantiv	greoi	merge verb	prin pădure.

Şcolarul harnic scrie temele.

Bunica mea spune o poveste.

Fata harnică şi isteaţă muncea cu spor.

Veneau pe rând rândunelele obosite.

O frunză galbenă căzu pe carte.

Greieraşul negru cânta la chitară.

PROPOZIȚIA

Completează!

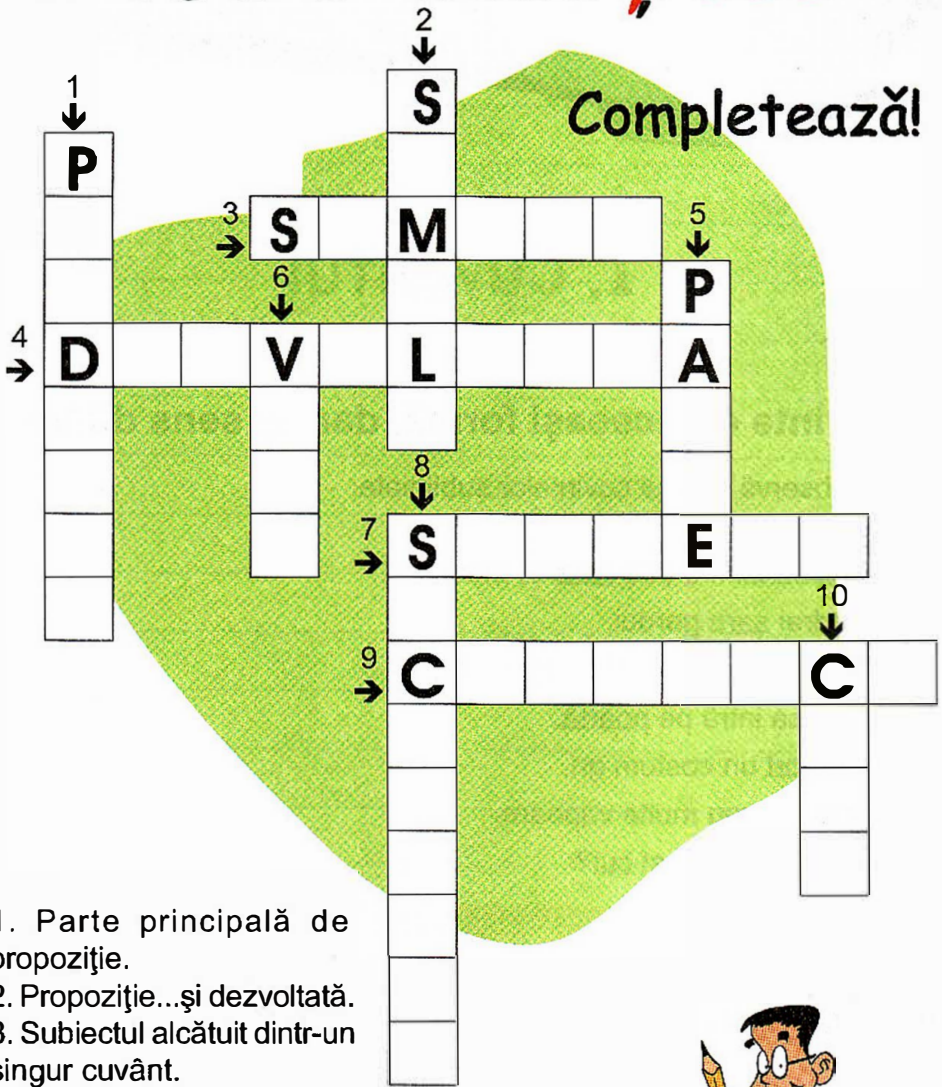

1. Parte principală de propoziţie.
2. Propoziţie...şi dezvoltată.
3. Subiectul alcătuit dintr-un singur cuvânt.
4. Propoziţie simplă şi...
5. Predicatul este o...principală de propoziţie.
6. Predicatul este exprimat prin...
7. Parte principală de propoziţie.
8. Părţi principale şi părţi...
9. În propoziţie se...ceva despre subiect cu ajutorul predicatului.
10. Subiectul se află cu întrebarea...

Partea a-IV-a

1. Cuvântul

Cuvinte cu aceeaşi formă, dar cu sens diferit

1. Observă sensul cuvintelor subliniate.

- Bucătarul n-a pus sare în mâncare.
- Andrei sare gardul.
- Maria poartă o rochie albastră.
- Bunica intră pe poartă.
- Eu port un costum gri.
- În port erau multe vapoare.
- Al cui este acest cui?

Reţine!
Există cuvinte identice ca formă, dar cu sensuri diferite. Exemplu:
*Mamei tale, de-i **vie**, spune-i ca să **vie** pân' la noi la **vie**.*

2. Completează cu cuvintele *pară* şi *par*. Observă sensurile.

El vrea să_____ceea ce nu este.

Eu am mâncat o_____mare.

Eu vreau să_____ceea ce nu sunt.

Cioara stă în vârful unui_____.

3. Alcătuieşte enunţuri în care cuvintele date să aibă sensuri diferite: *toc, ochi, pui, cot, somn.* Găseşte şi alte cuvinte asemănătoare.

2. Sunetul, litera, silaba

1. Scrie vocalele limbii române.

2. Scrie consoanele.

3. Scrie cuvinte care încep cu litera *î*.

4. Scrie cuvinte care sfârşesc cu litera *î*.

5. Scrie cuvinte care au în interiorul lor litera *â*.

Reţine!

Se scrie litera **î** şi în interiorul cuvintelor, numai în cazul unor cuvinte care încep cu **î** şi din care se formează alte cuvinte, prin adăugarea unor litere înaintea vocalei **î**.

început	împăcat	întâmpinat	însemnat
reîncep	neîmpăcat	preîntâmpinat	neînsemnat

6. Găseşte cuvinte care se scriu cu litera *î* în interior.

7. Transcrie verbele *a hotărî, a coborî, a vârî, a pârî, a amărî, a târî, a doborî.* Găseşte şi alte exemple.

8. Completează cu *î* sau *â*.

re__ntors	ne__ntors	c__ntec	m__ine
re__nviere	ne__nvins	re__mpletit	ne__ndurat
ne__mpăcat	ne__nfrăţit	re__ntinerit	p__ine.

9. Desparte în silabe cuvintele:
vâltoare, poezie, ierburi, plouă, vouă, şoseaua, podeaua, laleaua, ianuarie, februarie, vânătoare.

11. Desparte în silabe cuvintele: *exerciţiu, exerciţii, expunere, exemplu, axă, extindere, relaxare.*

10. Scrie un scurt text în care să foloseşti cuvintele: *am hotărât, întâi, coborî, neînfricat, reîmpărţit.*

3. Propoziţia

Felul propoziţiilor după alcătuirea lor: simple sau dezvoltate

1. Scrie două propoziţii simple.

2. Scrie două propoziţii dezvoltate.

3. Transformă următoarele propoziţii simple în dezvoltate.
Soarele străluceşte.
Păsărelele ciripesc.

4. Transformă următoarele propoziţii dezvoltate în propoziţii simple.
În pădure, animalele făceau larmă mare.
O vrăbiuţă gureşă ciripea neobosită pe o crenguţă.

5. Alcătuieşte propoziţii simple după schemele SP, PS.

6. Precizează subiectele (S) şi predicatele (P).

S	P
Vulpea aleargă.	Vânătorul ocheşte.
Scapă cumetriţa.	Cade înserarea.

7. Dezvoltă propoziţii după următorul model.

a. Propoziţia simplă: S Lupul P a mâncat.

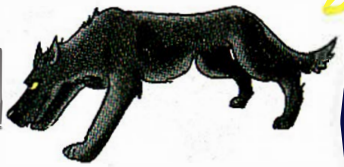

S
Lupul
P
a mâncat
părţi principale de propoziţie (PP)
care?
hain
ce?
iezii
părţi secundare de propoziţie (PS)

b. Vânătorul a împuşcat

8. Scrie propoziţii dezvoltate după schemele: S, PS, P, PS; P, PS, S, PS; S, P, PS; P, S, PS; S, PS, P.

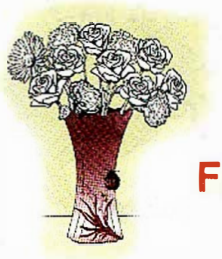

4. Propoziţia afirmativă şi propoziţia negativă

Felul propoziţiilor după aspectul pozitiv sau negativ al predicatului

1. Citeşte propoziţiile următoare. Subliniază predicatele.

Eu cânt.	Eu nu cânt.
Tu scrii.	Tu nu scrii.
Bunicul citeşte.	Bunicul nu citeşte.
Păsărelele ciripesc.	Păsărelele nu ciripesc.

Reţine!

Propoziţiile în care se afirmă ceva se numesc propoziţii **afirmative**. Propoziţiile în care se neagă ceva se numesc propoziţii **negative.** Putem nega cu ajutorul cuvântului **nu** pus în faţa verbului. Cuvântul **nu** face parte din predicat. Propoziţiile sunt afirmative sau negative în funcţie de aspectul pozitiv sau negativ al predicatului.

2. Însemnează propoziţiile afirmative cu A şi propoziţiile negative cu N.

Vântul suflă.	A	Ariciul merge.	☐
Privighetoarea nu cântă.	☐	Alin nu a sosit.	☐
Andrei nu vine.	☐	Răsună un cântec.	☐
Elena scrie.	☐	Nu cântă viorile.	☐

3. Alcătuieşte trei propoziţii dezvoltate afirmative şi trei propoziţii dezvoltate negative.

4. Răspunde la întrebările reporterului, prin propoziţii afirmative şi negative. Însemnează felul propoziţiilor (A, N).

• Cum te numeşti? ☐

• Îţi place să citeşti? ☐

• Accepţi boxul? ☐

• Ai vrea să devii medic? ☐

• Îţi place să te ajute altcineva? ☐

• Ai vrea să călătoreşti cu vaporul? ☐

5. Scrie formele negative ale verbelor.

ştiu - nu ştiu
vreau - _____
sunt - _____

iau - _____
pun - _____
ies - _____

6. Imaginează-ţi o convorbire telefonică. Foloseşte două propoziţii negative.

5. Felul propoziţiilor după scopul comunicării: enunţiative, interogative, exclamative

1. Citeşte propoziţiile. Notează propoziţiile enunţiative (prin care se comunică o **constatare**) cu C, interogative cu I şi exclamative cu E.

- Băiatul stătea liniştit în bancă. ☐
- Andrei a venit la antrenament? ☐
- A sosit primăvara! ☐

2. Trasează săgeţi de la felul propoziţiei la semnul de punctuaţie care se scrie la sfârşitul ei.

propoziţie enunţiativă	!
propoziţie interogativă	.
propoziţie exclamativă	?

Reţine!

Prin propoziţia exclamativă comunicăm o **exclamare**(o mirare, o bucurie, o admiraţie), **o poruncă**, **un sfat, un îndemn, un salut, o urare, o strigare**.

3. Scrie la sfârşitul enunţurilor semnele de punctuaţie potrivite.

„– Auzit-aţi ce-am spus eu ☐
– Da, mămucă, ziseră iezii ☐
– Pot să am nădejde în voi ☐
– Să n-ai nici o grijă ☐ Noi suntem o dată băieţi ☐
– Dacă-i aşa, apoi veniţi să vă sărute mama ☐ Dumnezeu să vă apere de cele rele şi mai rămâneţi cu bine ☐
– Mergi sănătoasă, mămucă ☐ ”

I. Creangă, *„Capra cu trei iezi”*

4. Scrie două propoziţii dezvoltate (afirmative şi negative) prin care să comunici constatări.

5. Scrie propoziţii dezvoltate prin care să comunici *o bucurie, o poruncă, un sfat, un salut, o urare, o strigare.*

6. Scrie un scurt interviu (cu întrebări şi răspunsuri).

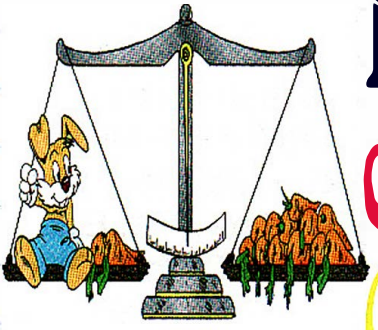

6. Părţile de vorbire. Verbul

1. Subliniază verbele.

a. „Iar prin crânguri s-aud semne:
Ghionoaia taie lemne,
Gaiţa într-o gârneaţă
Se proclamă cântăreaţă;
Iar din mreaja somnului
Ies gândacii-Domnului
Ro-şii!"

Duiliu Zamfirescu, *„Barza"*

b. Gheorghe citeşte.
Alin se joacă.
Dana aşteaptă emisiunea preferată. Ea tace.
Cărţile sunt în bibliotecă. Caietele sunt pe masă.

Reţine!

Verbul este partea de vorbire care exprimă acţiunea (citeşte, se joacă), starea (aşteaptă, stă, tace), existenţa (este, se află, există).

2. Subliniază verbele din textele următoare.

„Tu să-nşiri şi ea să deşire, tu să cerni şi ea să risipească, tu să pui de mămăligă şi ea să răstoarne căldarea pe foc."

B. Şt. Delavrancea, *„Neghiniţă"*

„Pe la jumătatea drumului, când treceam pe lângă un car cu lemne, ce sta în faţa unei prăvălii, auzii pe cineva că strigă. Era Coretti, camaradul meu. Era obosit, căci ducea în spinare o sarcină de lemne. Un om ce se afla pe car îi dădea lemnele rând pe rând. El le căra în prăvălia tatălui său.

– Ce faci, Coretti? îl întrebai eu.

– Nu vezi? răspunse el, repet lecţia."

Edmondo de Amicis, *„Cuore"*

3. Scrie propoziţii cu ajutorul următoarelor verbe: *scârţâia, cădea, a adunat, mânca, a îngheţat.*

4. Scrie propoziţii, căutând verbe potrivite pentru substantivele şi pronumele date: *nepoţica, lupul, el, bunica, vânătorul, ei.*

5. Scrie un bilet unui prieten. Spune-i ce vei face duminică. Subliniază verbele.

7. Persoana şi numărul verbului

Repetare

1. Completează tabelul.

	numărul singular			*numărul plural*		
	pers. I	pers. a II-a	pers. a III-a	pers. I	pers. a II-a	pers. a III-a
verbe	eu	tu	el, ea	noi	voi	ei, ele
	citesc	citeşti	citeşte	citim	citiţi	citesc
	sunt	eşti	este	suntem	sunteţi	sunt
	scriu	scrii	scrie	scriem	scrieţi	scriu
	ştiu					
	dau					

2. Scrie persoana şi numărul verbelor.

Mai întâi să citim [pers. I, nr. plural] lecţia. Voi ascultaţi.[ ] Tu să povesteşti.[ ]
Noi te corectăm.[ ] Ei ştiu [ ]
multe poezii. Eu recit [ ] foarte bine.

3. Scrie şi alte verbe. Precizează persoana şi numărul.

verbe	*persoana*	*numărul*	*verbe*	*persoana*	*numărul*
învăţ	1	singular	cânt		
citeşti					
scrie					
citim					
aveţi					

4. Schimbă verbele la persoana a II-a, numărul singular.

scriu - scrii	învăţ - _____	citesc - _____
mănâncă - _____	vine - _____	adun - _____
vorbeşte - _____	desenez - _____	plec - _____
gândeşte - _____	cântă - _____	zideşte - _____

5. Transformă următoarele verbe la persoana I, numărul plural.

alerg - alergăm	vorbesc - _____	luaţi - _____
citeşte - _____	vezi - _____	află - _____
clădeşte - _____	cere - _____	cară - _____
duce - _____	sare - _____	vede - _____

6. Analizează persoana şi numărul verbelor din textul dat.

„Păduri nesfârşite se înalţă între pământ şi cer şi parcă ameninţă cu tăcerea şi întunericul lor.

Şir după şir se înfundă sclipitoarele coifuri. Cercetaşii furnică în toate părţile. Străji sunt pe înălţimi. Dacii stau la pândă cu arcurile întinse. Aici valea se lărgeşte puţin. Încep crengile să se mişte."

Al. Vlahuţă, *„Strămoşii"*

verbe	*persoana*	*numărul*	*verbe*	*persoana*	*numărul*
se înalţă	a III-a	plural			

7. Scrie o propoziţie în care predicatul să fie exprimat prin verb la persoana a III-a, numărul singular. Subliniază verbul.

_____

8. Timpul verbului

1. Subliniază verbele şi precizează timpul lor.

- Elena scrie temele. — timpul_____
- Andrei a scris o scrisoare. — _____
- Eu scriam o compunere.
- Eu scrisesem de mult tema.
- Tu scriseseşi mai frumos.
- Noi vom scrie un anunţ. — _____

Reţine!

Verbul are trei timpuri: **trecut, prezent şi viitor**.

Timpul prezent arată că acţiunea verbului se petrece în momentul vorbirii (scriu).

Timpul trecut arată că acţiunea verbului s-a petrecut înainte de momentul vorbirii (am scris, scrisesem).

Timpul viitor arată că acţiunea verbului se va petrece după momentul vorbirii (voi scrie).

2. Precizează timpul verbului: prezent cu P, trecut cu T, viitor cu V.

Citesc	P	Citeşti		Citiţi	
Am citit		Citeşte		Citim	
Citeam		Citise		Citiserăţi	
Citeai		Vei citi		Va citi	
Citea		Ai citit		Am citit	

3. Scrie cinci verbe la timpul prezent, persoana I, numărul singular.

_____

4. Scrie cinci verbe la timpul trecut, persoana a II-a, numărul plural.

_____

5. Scrie cinci verbe la timpul viitor, persoana a II-a, numărul plural.

6. Treci următoarele verbe la timpul viitor.
merg, ştiu, spun, am, ,iau, văd, ştii, mergi, spui, ai, iei, vezi.

_____

_____

7. Pune verbele la timpul trecut.

Patrocle scutură (_____)urechile mari şi priveşte (_____) ţintă pe Lizuca.

Prin plopii tremurători străbate (_____) un freamăt prelung. Duduia Lizuca zice (_____):

– Iaca, dăm (_____) de căsuţa bunicilor.

Drumul e (_____) mititel şi îngust. E (_____) mai frumos decât în târg.

M. Sadoveanu, *„Dumbrava minunată"*

8. Transformă verbele la timpul viitor.

„O pânză mişcătoare de săgeţi zbârnâie (_____) deasupra pământului. Pânza se scurtează (_____). Zidul ce scapără (_____) de izbirea săgeţilor se împinge (_____) tot mai aproape. Se prăbuşesc (_____) mulţi din oastea romană. Dar şiruri proaspete izvorăsc (_____) mereu din pădure. Crezi (_____) că toţi copacii s-au prefăcut (_____)în oşteni şi vin (_____) din ce în ce mai mulţi. Dacii aruncă (_____) arcurile şi se apără (_____) cu lăncile. Întăriturile trosnesc (_____)şi se îndeasă (_____) năvala morţii. Cerul se întunecă (_____) şi o ploaie năprasnică vine (_____) să spele (_____) baia de sânge."

Al. Vlahuţă, *„Strămoşii"*

9. Subliniază şi analizează verbele în tabelul care urmează.

„Brânduşele răsar, strălucesc şi se usucă. Păsările care cântă pe monumente îmbătrânesc şi pier; dar ceea ce nu are moarte este fapta. Ea trece din generaţie în generaţie. Soldaţii noştri sunt pururi vii în memoria noastră.

În ieşiturile pământului vedeam umerii şi pumnii prietenilor mei.

Cu greu am reuşit să mă smulg din faţa cimitirului unde vor dormi mereu prietenii mei."

Eusebiu Camilar, *„Brânduşele"*

verbe	*timp*	*pers.*	*nr.*	*verbe*	*timp*	*pers.*	*nr.*
răsar	prezent	a III-a	plural				

10. Scrie o scurtă scrisoare părinţilor. Foloseşte şi cuvintele date. Scrie verbele la timpul prezent: *voi veni, va sosi, trenul, voi călători cu, veţi aştepta, gară, ne vom întâlni.*

9. Funcţia verbului în propoziţie

1. Subliniază verbele din propoziţiile următoare.
Precizează funcţia lor în propoziţie (predicat verbal P).

P

Constantin Brâncuşi a sculptat *Pasărea măiastră*.

George Enescu a scris *Poema română*.

Şcolarii iubesc muzica şi desenul.

Ei vor deveni muzicieni, sculptori sau pictori.

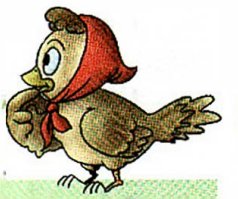

Reţine!
În propoziţie, verbul are funcţia de **predicat verbal**. Predicatul exprimat prin verb răspunde la întrebarea **„ce face?"**.

2. Subliniază predicatele cu o linie şi subiectele cu două linii.

Păsările călătoare pleacă în ţările calde. Ele se adună în stoluri. Se rotesc deasupra locurilor cunoscute.

Aici au petrecut ele primăvara şi vara. Aici au scos ele pui. Aici au crescut ele puii. În curând, păsările vor pleca. Urmează un drum plin de primejdii. Cele mai bătrâne le sfătuiesc pe cele tinere. Călătoarele pornesc.

3. Precizează părţile de propoziţie şi părţile de vorbire prin care sunt exprimate.

S P
Frunzele copacilor cad la pământ.
s v

Şcolarii se îndreaptă spre şcoli.

Cuiburile păsărilor rămân pustii.

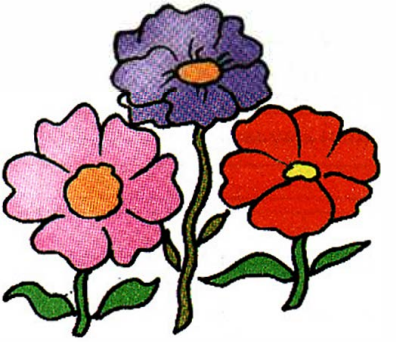

4. Subliniază verbul **a fi** din propoziţiile următoare.

Eu sunt la şcoală.	(mă aflu)
Ana este în parc.	(se află)
Marinarii sunt pe vapor.	(se află)
Veveriţele sunt în pădure.	(există)
Cartea a fost în bibliotecă.	(s-a aflat)

Reţine!

Când verbul **a fi** poate fi înlocuit cu verbele **a exista, a se afla, a se găsi,** el este predicat verbal în propoziţie.

Când spunem *„Eu sunt marinar."*, verbul **sunt** nu poate fi înlocuit cu verbele **a se afla** sau **a exista** şi nu poate fi predicat verbal în propoziţie.

5. Însemnează numai predicatele verbale cu PV:

Eu sunt în şcoală.	PV	Noi am fost la film.	
Noi suntem pe pământ.		Au fost mulţi dinozauri.	
Ada este frumoasă.		Copii erau harnici.	
Dana este elevă.		Sunt lupi în pădure.	

6. Scrie în paranteză verbele cu care poţi înlocui verbul *a fi*.

Casa era (se afla) pe un deal. În curte erau (_____) păsări de toate felurile. Gardul este (_____) pe malul lacului. În mijlocul curţii este (_____) un nuc. Bunica este (_____) acasă. Bunicul va fi (_____) în faţa porţii, pe seară.

7. Scrie propoziţii. Subliniază verbele care pot fi predicate verbale în propoziţie.

10. Scrierea verbelor a fi, a lua, a vrea

Persoana	*Timpul*		
	trecut	prezent	viitor
eu	am fost, eram, fusesem, fusei	sunt	voi fi
tu	ai fost, erai, fuseseşi, fuseşi	eşti	vei fi
el, ea	a fost, era, fusese, fuse	este	va fi
noi			
voi			
ei, ele			

Persoana	*Timpul*		
	trecut	prezent	viitor
eu	am luat, luam, luasem, luai	iau	voi lua
tu	ai luat, luai, luaseşi, luaşi	iei	vei lua
el, ea			
noi			
voi			
ei, ele			

Persoana	*Timpul*		
	trecut	prezent	viitor
eu	vream (voiam), am vrut	vreau	voi vrea (voi)
tu	vreai (voiai), ai vrut	vrei	vei vrea (voi)
el, ea			
noi			
voi			
ei, ele			

4. Completează cu verbul *a fi.*

Astăzi eu_____la bunica. Ieri_____la vărul meu. Mâine_____prezent(ă) la un concurs de gimnastică.

Astăzi, tu_____cu Andrei. Ieri _____la pădure. Mâine_____în excursie.

Ana_____astăzi la şcoală. Ieri_____la teatru, iar mâine_____cu noi.

Noi_____astăzi la şcoală. Ieri_____la concurs. Mâine_____în excursie.

Voi_____astăzi campioni. Ieri_____pe locul al doilea. Mâine_____tot la fel de grozavi.

5. Completează cu verbul *a lua.*

Eu_____astăzi cartea. Ieri _____cartea Andrei. Mâine_____cartea Elena.

Noi_____cartea astăzi. Ieri_____cartea colegii noştri. Mâine_____cartea cei care au lipsit astăzi.

6. Completează cu verbul *a vrea.*

Eu_____astăzi un desen. Tu_____desenul ieri. Ea_____desenul mâine. Noi_____desenele acum. Ieri, voi _____ desenele toate. Mâine, ei_____desenele noastre. Eu, tu şi el_____acum toate desenele.

11. Verbul

Recapitulare

Verbul arată:
- acţiunea: lucrează, merge
- starea: aşteaptă, stă
- existenţa: este, se află

Verbul se schimbă după:

a. persoană:
- persoana I: care vorbeşte;
- persoana a II-a: cu care se vorbeşte;
- persoana a III-a: despre care se vorbeşte;

b. număr:
- singular: acţiunea este făcută de o singură persoană;
- plural: acţiunea este făcută de mai multe persoane;

c. timp:
- prezent: acţiunea se petrece în momentul vorbirii;
- trecut: acţiunea s-a petrecut înainte de momentul vorbirii;
- viitor: acţiunea se va petrece după momentul vorbirii.

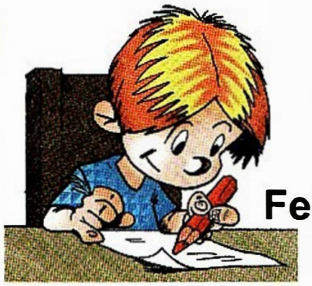

12. Substantivul

Felul, genul şi numărul substantivului

1. Subliniază substantivele. Scrie ce arată ele.

Lizuca a plecat.	nume de fiinţă
Ghetele erau prăfuite.	
Întunericul se lăsa.	
Bucuria lor era mare.	nume de stări sufleteşti
Frumuseţea locurilor îi încântă.	nume de însuşire
Cântatul nu se mai auzea.	nume de acţiuni

Reţine!

Substantivul este partea de vorbire care denumeşte: **fiinţe** (om, cal), **lucruri** (bancă, stilou), **fenomene ale naturii** (ploaie, nori), **acţiuni** (semănatul, ascultatul), **stări sufleteşti** (bunătate, tristeţe), **însuşiri** (frumuseţe, isteţime).

Substantivele se pot număra sau li se pot adăuga însuşiri. Exemplu: isteţime nemaivăzută, frumuseţe uluitoare, bucurie mare etc.

2. Grupează substantivele, folosind tabelul: *carte, cărţi, ploaie, ploi, lalea, lalele, frumuseţe, frumuseţi, tristeţe, tristeţi, om, oameni, deal, dealuri.*

numărul singular	numărul plural
carte,	cărţi,

3. Subliniază substantivele proprii cu o linie şi pe cele comune cu două linii:

caiet, Dunărea, Bogdan, floare, apă, Bucureşti, ac, Munţii Carpaţi, drum, Mihai Eminescu, vapor, 1 Decembrie, Crăciun, Paşti, Cuore, Amintiri din copilărie, cană, luni, iulie, român, România, german, est.

4. Scrie genul substantivelor: feminin **F**, masculin **M**, neutru **N**.

fetiţa	F	creionul		dulapul	
băiatul	M	omul		ursul	
tabloul	N	floarea		vulpea	
cartea		stiloul		vaporul	
caietul		căţelul		lupul	

5. Completează.

Substantivele comune sunt:

- nume de lucruri - creion, ...
- nume de animale - urs, ...
- nume de plante - pansea, ...
- nume de fenomene ale naturii - ploaie, ...
- nume de popoare - român, ...
- nume de zile - luni, ...
- nume de luni - martie, ...
- nume de puncte cardinale - est, ...

Substantivele proprii sunt:

- nume de persoane - Ionescu, ...
- nume de animale - Azor, ...
- nume de ape - Jiu, ...
- nume de localităţi - Bucureşti, ...
- nume de munţi - Munţii Bucegi, ...
- nume de ziare, reviste - Învăţătorul, ...
- nume de opere - Pinocchio, ...
- nume de sărbători - Crăciun, ...
- nume de instituţii - Şcoala Tudor Arghezi, ...
- nume de evenimente - Revoluţia din 1989, ...

6. Analizează substantivele din textul următor, folosindu-te de tabel.

Dacii erau harnici în timp de pace şi viteji în lupte. Steagul dacilor era alcătuit dintr-un cap de lup şi un trup de şarpe. Femeile purtau părul strâns în coc; aveau chip frumos, ochii galeşi, umbriţi de gene lungi. Purtau o rochie uşoară, până-n călcâie, o haină până la genunchi, strânsă la brâu, mărgele la gât şi flori în cosiţe.

Substantiv	Felul	Genul	*Numărul*
dacii	comun	masculin	plural

7. Scrie substantive comune de genul feminin.

8. Scrie substantive comune de genul masculin.

9. Scrie substantive comune de genul neutru.

10. Scrie patru enunţuri cu substantive proprii.

11. Găseşte substantive cu înţeles asemănător.

elev - şcolar	zăpadă - _____	cameră - _____
porumb - _____	steag - _____	ţară - _____
dojană - _____	vorbă - _____	cale - _____

12. Găseşte substantive cu sens opus.

tinereţe - _____ bunătate - _____

frumuseţe - _____ lumină - _____

minciună - _____ curaj - _____

13. Scrie deasupra substantivului genul fiecăruia, notat cu iniţiale.

M N

„Ştefan cel Mare îndrăgise plaiurile Moldovei încă din copilărie. Îi plăcea să se joace cu copiii răzeşilor...

Aşezat pe un butuc, sub stejarul cel rămuros, Ştefăniţă a prins a-l judeca straşnic. Ştefăniţă îşi limpezea primejdia tătarilor şi necazurile oamenilor."

Eusebiu Camilar, *„Stejarul din Borzeşti"*

14. Scrie un enunţ cu ajutorul unui substantiv comun, genul masculin numărul plural. Subliniază substantivul. Scrie forma substantivului la numărul plural.

15. Scrie un dialog purtat cu mama. Subliniază substantivele.

16. Scrie o reţetă a unui preparat alimentar care îţi place ţie. Subliniază substantivele de genul feminin.

13. Funcţia substantivului în propoziţie

1. Precizează ce fel de parte de propoziţie este cuvântul subliniat (parte principală - PP, parte secundară - PS).

- Decebal a fost un rege viteaz. ☐
- Ostaşii lui Decebal îl urmau cu credinţă. ☐
- Poporul l-a admirat pe Decebal. ☐

Reţine!
În propoziţie, substantivul poate fi subiect (ca în primul exemplu), poate fi parte secundară care determină un substantiv (ca în al doilea exemplu) şi poate fi parte secundară care determină un verb (ca în al treilea exemplu).

2. Precizează funcţia în propoziţie a substantivelor din exemplele următoare (S sau PS).

S PS PS
Bradul creşte în pădurile de munte.

Tatăl lui Mihai este medic.

Maria este o fetiţă crescută de bunici.

Vlad face parte din cercul de pictură.

Alin este student la facultatea de construcţii.

Un fiu de pădurar merge pe poteca pădurii.

3. Alcătuieşte cinci propoziţii în care subiectele să fie exprimate prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular.

4. Alcătuieşte trei propoziţii dezvoltate, negative, în care să foloseşti substantive ca părţi secundare.

5. Alcătuieşte trei propoziţii dezvoltate, în care subiectele să fie exprimate prin substantive proprii.

6. Scrie patru propoziţii în care substantivele *carte* şi *floare* să fie, pe rând, subiecte şi părţi secundare.

7. Scrie două propoziţii în care substantivul *brad* să fie parte secundară care determină un substantiv şi apoi un verb.

14. Substantivul

Recapitulare

Substantivul denumeşte

- fiinţe: om
- lucruri: carte
- fenomene ale naturii: brumă
- acţiuni: vorbire
- stări sufleteşti: veselie
- însuşiri: frumuseţe

Felul

- comun: masă, scaun
- propriu: România, Dunărea

Genul

- feminin: o floare, două flori
- masculin: un an, doi ani
- neutru: un scaun, două scaune

Numărul

- singular: copil
- plural: copii

Funcţia în propoziţie

- subiect: <u>Elena</u> coase.
- parte secundară: Haina <u>Elenei</u> este nouă.
  Eu o văd pe <u>Elena</u>.

15. Pronumele personal

Genul

1. Citeşte textul şi subliniază pronumele personale.

„El zise:
– Ştii ce, mamă, eu aş vrea să mă însor.
– Bine, măicuţă, bine! Ai găsit o fată bună?
– Ea e găsită, mamă!
– O ştiu şi eu?
– O ştiţi şi voi. Ea este fata din casă."

Petre Ispirescu, *„Sarea în bucate"*

Reţine!

Pronumele care arată diferite persoane se numesc **pronume personale.**

Pronumele personal are trei persoane şi două numere.

Persoana	Numărul singular	Numărul plural
persoana I	eu	noi
persoana a II-a	tu	voi
persoana a III-a	el, ea	ei, ele

Pronumele personal la persoana I şi a II-a se schimbă după număr.

Pronumele personal la persoana a III-a se schimbă după număr şi gen (el, ea; ei, ele).

2. Alcătuieşte propoziţii cu ajutorul pronumelor: *eu, mie, ţie, te, ne, vă, îmi.*

3. Reţine forme ale pronumelui personal.

numărul singular	numărul plural
Persoana I	
eu, mie, îmi, mi, mine, mă, m	noi, nouă, ne, ni
Persoana a II-a	
tu, ţie, îţi, ţi, tine, te	voi, vouă, vă, vi, v
Persoana a III-a	
el, lui, îl, i, l, ea, ei, o, îi, i	ei, lor, le, li, îi, i ele, le, li

4. Subliniază pronumele personale.

Eu nu am vrut să-ţi spun tot ce-mi spusese bătrâna. Nici ea nu ştia prea multe despre tânăr. Aflase că ea plecase demult din sat. Lui nu i-a mai trecut prin minte să se întoarcă. Unii au întrebat-o despre el, dar ea nu ştia povestea lui în întregime. Au venit nişte oameni. Ei spuneau că au aflat ceva despre băiat şi despre toate peripeţiile lui. Bătrâna îi asculta şi se minuna.

• • •

„– Eu sunt, Mărite Împărate.

Împăratul aruncă ţintă ochii la el.

– Eu sunt cel ce ţi-a făcut grădina cea frumoasă.

Împăratului parcă nu-i venea să crează spusele lui.

– Eu sunt, mai zise el, cel care te-a scăpat în război de mâna nelegiuiţilor ce doreau să te răpuie!"

P. Ispirescu, *„Făt-Frumos cel rătăcit"*

5. Subliniază pronumele personal cu o linie şi pronumele personal de politeţe cu două:

- Dumneavoastră nu ştiţi toată întâmplarea.
- El şi ea se apropiau.
- Lor le plăcea grădina cu mărul de aur.
- Lui i-a dat împăratul paloşul.
- Domnia ta, nu am aflat zmeul!
- Noi ne îndreptăm spre ei.
- Să-i întrebăm şi pe ei despre zmeu.
- Nu l-am văzut, Măria Ta.
- Nu i-au dat de urmă.
- L-ar fi văzut un voinic.

6. Scrie o propoziţie în care subiectul să fie un pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, genul feminin.

7. Scrie o propoziţie în care subiectul să fie un pronume personal, persoana a III-a, numărul plural, genul masculin.

8. Scrie un dialog purtat cu doamna învăţătoare. Foloseşte pronumele de politeţe.

16. Funcţia pronumelui personal în propoziţie

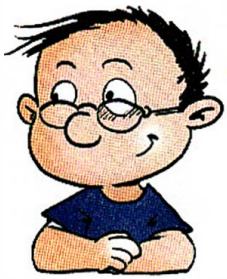

1. Precizează funcţia pronumelor personale în propoziţie (subiect S sau parte secundară PS).

S
Noi am ajuns primii.
S PS PS
Eu l-am chemat şi pe el.

Ea îi scrie temele lui.

Ei i-au arătat-o pe fată.

Reţine!
În propoziţie, pronumele personal poate fi subiect (Eu scriu.) şi parte secundară (Omul venea spre el.)

2. Scrie patru propoziţii în care pronumele să fie subiect.

3. Scrie cinci propoziţii în care pronumele să fie parte secundară de propoziţie.

17. Pronumele personal

Recapitulare

Definiţia: Pronumele care ţine locul unui nume de persoană se numeşte pronume personal.

Persoanele	persoana I	care vorbeşte
	persoana a II-a	cu care se vorbeşte
	persoana a III-a	despre care se vorbeşte
Numărul	singular	eu, tu, el, ea
	plural	noi, voi, ei, ele
Genul	masculin / feminin	numai pentru persoana a III-a, numărul singular şi plural: el, ea şi ei, ele
Funcţia în propoziţie	subiect	**Eu** sunt elev.
	parte secundară	Ion **te** caută.

18. Numeralul

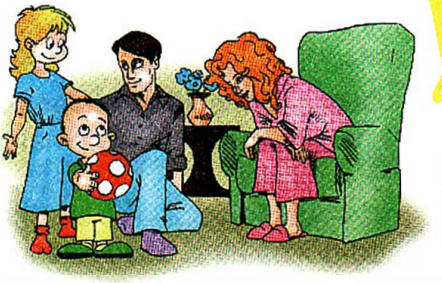

1. Subliniază cuvintele care arată numărul sau ordinea.

Cinci copii se jucau. Au mai venit încă doi. Trei din ei se alergau. Patru au început să se numere:

Unu, doi, trei,
Baba la bordei
Cumpără ardei
Pentru moş Andrei.

Primul a ieşit Alin. Al doilea a ieşit Nelu.

Reţine!
Partea de vorbire care exprimă numărul (doi, trei) sau ordinea (primul, al treilea) se numeşte **numeral.**

2. Subliniază numeralele. Grupează-le pe două coloane.

Trei pisoi se jucau cu două gheme de lână. Au mai venit patru. Doi din ei s-au încurcat în fire. Cei şapte pisoi s-au plictisit de gheme. Trei din ei au plecat. Al patrulea s-a ascuns. Al cincilea a găsit un papuc. Al şaselea şi al şaptelea fug.

Numerale care arată numărul	Numerale care arată ordinea
trei,	al patrulea,

3. a. Subliniază numeralele.

„Plecat-am nouă din Vaslui
Şi cu sergentul zece
Şi nu-i era, zău, nimănui,
În piept inima rece."
V. Alecsandri, *„Peneş Curcanul"*

„Căci el are-o puşcă plină
Cu trei glonţi la rădăcină,
Şi-are-un murg de patru ani,
Care muşcă din duşmani."
V. Alecsandri, *„Andrii-Popa"*

b. „–Am călătorit chiar acum două duminici cu avionul.
Îl priveam. Nu avea mai mult de 40-50 de ani.
– Şi aici?
–Am doi copii aici. La Ploieşti am cinci copii. Unul e în Africa. Ceilalţi patru-doi băieţi şi două fete-lucrează în construcţii.
– Dar câţi copii aveţi? Am numărat doisprezece."

O. P. Iaşi, *„Omul de la fereastră"*

c. „La ora trei după-amiază, „automobilul zburător" se puse în mişcare. După o rulare de aproximativ cincizeci de metri, se desprinse de pământ. Parcurse în zbor doisprezece metri, la o înălţime de aproximativ un metru."

I.M. Ştefan, *„Traian Vuia"*

d. Copiii se aşezară la rând. Primul era Sorin, al doilea, Matei, al treilea şi al patrulea, Nelu şi Andrei, a cincea era Ioana, a şasea era Alina.

4. Scrie ce arată numeralele (numărul N, ordinea O).

„Şi unde nu s-apucă de însemnat la greşeli...una ☐, două ☐, trei ☐, până la douăzeci şi nouă ☐."

I. Creangă, *„Amintiri din copilărie"*

„De trei ☐ săptămâni i-au ieşit nişte pui drăguţi... parcă erau şapte ☐ gogoşi de mătase."

I. Al. Brătescu-Voineşti, *„Puiul"*

A treia ☐ zi nu i-a mai văzut pe cei doi ☐. Al treilea ☐ plecase cu oile, iar al patrulea ☐ şi al cincilea ☐ încă-l mai aşteptau pe primul ☐.

5. Scrie numeralele de la unu la douăzeci.

6. Scrie o listă cu cumpărăturile pe care le faci la începutul anului la librărie. Subliniază numeralele.

Listă	

7. Scrie ce cantităţi de alimente se folosesc la o reţetă preferată.

Cantităţi: _____

8. Completează.

Eu m-am născut în anul_____, luna_____, ziua_____. Locuiesc pe strada_____numărul_____. Port la pantof numărul_____, iar la haine numărul_____.

19. Funcţia numeralului în propoziţie

1. Observă funcţia numeralului în propoziţie.

PS S P PS
Patru călători mergeau pe drum.
S
Primul vorbea fără oprire.
S
Al doilea era tăcut.
S
Doi se ţineau de-o parte.

Reţine!

În propoziţie, numeralul poate fi subiect, dar şi parte secundară de propoziţie.

Când spunem ***patru călători***, cuvântul ***patru*** este partea secundară care determină substantivul ***călători***.

2. Scrie patru propoziţii în care numeralele să fie subiecte în propoziţie.

3. Scrie patru propoziţii în care numeralele să fie părţi secundare în propoziţie.

4. Scrie o propoziţie dezvoltată, afirmativă, enunţiativă, în care subiectu să fie exprimat printr-un numeral care să arate ordinea obiectelor.

20. Numeralul

Recapitulare

Definiţie: Partea de vorbire care exprimă **numărul** sau **ordinea** obiectelor se numeşte numeral.

Numeralul exprimă	numărul:	doi, trei
	ordinea:	al doilea, al treilea
Funcţia în propoziţie	subiect:	Trei merg. Primul se opreşte.
	parte secundară:	Trei oameni merg. Eu l-am văzut pe al doilea. Eu l-am văzut pe al doilea om.

Scrierea numeralelor:

unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece;

unsprezece, doisprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece, şaisprezece, şaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece, douăzeci;

douăzeci, treizeci, patruzeci, cincizeci, şaizeci, şaptezeci, optzeci, nouăzeci, o sută.

1937 - una mie nouă sute treizeci şi şapte

21. Adjectivul

Acordul adjectivului cu substantivul

1. Subliniază adjectivele şi substantivele pe care le determină.

„Ştefăniţă, mic, îndesat şi sprinten, avea ochii albaştri şi părul inelat. Purta zale uşoare şi nişte pinteni frumoşi.

Era în ziua aceea un văzduh limpede ca lacrima. Era vremea când ţârâie din nişte uşoare strune miile de gâze prin fânuri."

E. Camilar, *„Stejarul din Borzeşti"*

Reţine!

Partea de vorbire care arată însuşirea unui substantiv se numeşte **adjectiv**.

floare **frumoasă**; copil **frumos**; tablou **frumos**

flori **frumoase**; copii **frumoşi**; tablouri **frumoase**

Adjectivul are acelaşi gen şi număr ca şi substantivul pe care îl determină. Spunem că adjectivul **se acordă** în gen şi număr cu substantivul pe care îl determină.

2. Subliniază adjectivele cu două linii şi substantivele cu o linie.

a.„Pe muşchiul gros, cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos lângă iedul ei. Acesta şi-a întins capul cu botul mic, catifelat şi umed, pe spatele mamei lui şi, cu ochii închişi, se lasă dezmierdat.

Căprioara îl linge şi limba ei subţire culcă uşor blana moale, mătăsoasă a iedului. Mama îl priveşte şi-n sufletul ei de fugarnică încolţeşte un simţământ stăruitor de milă pentru fiinţa fragedă căreia i-a dat viaţă..."

E. Gârleanu, *„Căprioara"*

b. „Trei zile bătuseră vânturi sunătoare de la miazăzi. Băiatul cel mai mic al lui Dumitru Onişor ieşise cu şase oi la mugurul proaspăt al primăverii.

Era un copil palid şi mărunţel şi târa pe pământul ravăn nişte ciubote grele ale unui frate mai mare. Ridică spre mine ochii trişti, învăluiţi ca-ntr-o umbră cenuşie şi-şi scoase anevoie de pe cap pălărioara veche, pleoştită ca o ciupercă."

M. Sadoveanu, *„Un om năcăjit"*

• • •

c. „Încep să se desfăşoare bogatele holde, nesfârşitele lanuri din Teleorman, unul dintre cele mai mănoase ţinuturi ale ţării. O lină suflare de vânt adie peste grânele coapte. Întinsa pădure de spice se-ndoaie în valuri sclipitoare."

Al. Vlahuţă, *„România pitorească"*

3. Realizează acordul în număr şi gen.

„Dincolo de mal, umblau cu paşi (rar) _____ cocostârcii cu pliscuri (portocalie) _____.

Apoi trecu în zbor (şuierătoare)_____un cârd de raţe. Fâlfâiau din aripile lor (ascuţită)_____ şi doi pescăruşi (alb)_____. În dumbrava (pline) _____de lumină zburau fluturi (roşu)_____ şi-n singurătatea care ne împresura era ceva (blânzi) _____ şi (dulci)_____ca-ntr-un basm."

Cezar Petrescu, *„Vara cea luminoasă"*

4. Scrie substantive pentru adjectivele date.

_____multicolore	_____mătăsoasă
_____albă	_____catifelat
_____fermecătoare	_____roşu
_____lin	_____rotund
_____verde	_____înmiresmat

5. Găseşte adjective cu înţeles opus pentru adjectivele date.

ieftin - _____ negru - _____

mare - _____ înalt - _____

subţire - _____ lung - _____

liniştit - _____ cuminte - _____

apropiat - _____ vesel - _____

6. Găseşte adjective potrivite pentru substantivele date:
iarnă - friguroasă, blândă, geroasă, bogată, aspră, cumplită;

rază -

c er

apus -

primăvară -

toamnă -

gând -

7. Cum sunt?

mamă

bunică

ochi

păr

casă

flori

8. Scrie enunţuri. Subliniază adjectivele şi substantivele pe care le determină.

22. Funcţia adjectivului în propoziţie

1. Subliniază adjectivele. Precizează ce fel de părţi de propoziţie sunt.

Munţii înalţi îşi arătau coastele înzăpezite.

Fata harnică nu fugea de muncile grele.

Reţine!

În propoziţie, adjectivul poate fi parte secundară de propoziţie.

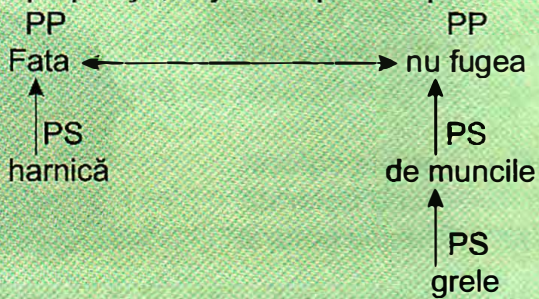

Adjectivul contribuie la îmbogăţirea, înfrumuseţarea şi precizarea exprimării.

2. Subliniază adjectivele. Precizează funcţia lor în propoziţie (PS).

PS

„De îndată ce s-a ivit discul roşu al soarelui, lumea s-a însufleţit. Apar păsări albe şi cenuşii, galbene şi trandafirii, albastre şi negre; păsări mari, înalte, cât nişte copii şi păsări mărunte cât nuca; păsări înotătoare cu labele picioarelor late ca nişte lopeţi şi păsări cu picioare lungi, subţiri, ca nişte rigle; păsări cu moţuri albe şi cu gulere negre, păsări singuratice..."

Cezar Petrescu, *„Vara cea luminoasă"*

23. Adjectivul

Recapitulare

Definiţie: Adjectivul este partea de vorbire care exprimă însuşirile substantivelor.

Numărul — singular - floare **frumoasă**
plural - flori **frumoase**

Genul — masculin - perete **colorat**
feminin - hartă **colorată**
neutru - tablou **colorat**

Acordul - Adjectivul se acordă în gen şi număr cu substantivul pe care îl determină.

Funcţia în propoziţie - parte secundară de propoziţie

Exemplu :
Buturuga mică răstoarnă carul mare.

PP		PP
Buturuga	←	răstoarnă
↑		↑
PS		PS
mică		carul
		↑
		PS
		mare

24. Propoziţia-comunicare cu un singur predicat

Predicatul verbal

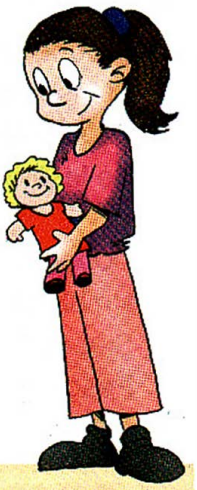

1. Subliniază predicatele.

- Un bătrân avea trei feciori.
- Bunicul citeşte o carte despre albine.
- Mama pregăteşte cina.
- Trăiau în bună înţelegere vecinii.
- Şoferul conducea maşina cu atenţie.
- În grădină se aud glasuri de copii.

Reţine!
Propoziţia este o comunicare cu un singur predicat.
Predicatul exprimat prin verb se numeşte **predicat verbal**.

2. Subliniază predicatele verbale.

Părintele a muncit toate viaţa. Toată agoniseala lui consta în vie. Într-o zi, omul a căzut la pat. El a chemat pe cei trei feciori. Feciorii au venit trişti. Tatăl lor le-a spus:

– În vie se află o comoară.

Apoi a închis ochii.

Feciorii au săpat adânc via. Ei căutau comoara.

Via a rodit bine.

3. Subliniază predicatele. Scrie numărul propoziţiilor din enunţuri, orientându-te după numărul predicatelor.

Albinele au viaţa lor. [1] Unele cresc pui, iar altele cercetează florile. [ ] Există şi albine ventilatoare. [ ] Regina depune ouăle, din care ies pui. [ ] Albinele muncesc şi dăruiesc omului mierea. [ ]

4. Stabileşte numărul propoziţiilor în funcţie de numărul predicatelor.

„Apune soarele-n văpăi/
Şi înserarea ca un val,
Pe sub răchiţile din deal,
Se lasă-n linişte pe văi./

Coboară-ncovoiat spre sud
Un biet pescar de pe Siret,
Şi-n umbra sură pier încet
Pescar şi apă şi năvod.

De jos, din ceaţa de pe prund,
Doi pescăruşi au apărut
Şi-n zbor îngemănat şi mut
Se duc spre bălţile din fund.

Închid pleoapele şi-ascult...
De pacea largă legănat,
Mi-adoarme sufletu-mpăcat,
Ca un copil ce-a plâns prea mult."

Otilia Cazimir, *„Vara"*

5. Subliniază predicatele. Scrie semnele de punctuaţie.

Alin şi George au ajuns în pădure ☐ Ei au cules ciuperci ☐ Acum se joacă ☐ Apare o căprioară ☐ Alin o cheamă ☐ Căprioara nu se mişcă ☐ Alin se apropie de ea ☐ Speriată, căprioara fuge ☐ De ce a fugit ☐ se întreabă Alin ☐

6. Subliniază predicatele.

Vaca şi viţelul sunt pe imaş. Vaca paşte. Viţelul stă alături. Acum aleargă. Se depărtează. Vaca îl priveşte mustrător. Viţelul se întoarce. Vaca priveşte împrejur. Ea îl apără de pericole.

7. Stabileşte numărul propoziţiilor. Subliniază predicatele.

Copilul râdea şi se juca, apoi a privit cu atenţie jucăria. ☐

8. Precizează predicatele (P).

P

Vânturi reci suflau de câteva zile.

Arborii se îndoiau până la pământ.

Păsările nu se mai zăreau.

Oamenii şedeau în casele înzăpezite.

Arareori vedeai câte un trecător.

Satul dormea sub plapuma de zăpadă.

9. Alcătuieşte propoziţii cu ajutorul următoarelor verbe, astfel încât ele să fie predicate verbale în propoziţii: *soseşte, cresc, piuie, hrăneşte, vor zbura, vor cânta, sfătuieşte, ascultă, pândeşte, urmăreşte, pedepseşte.*

10. Precizează părţile de propoziţie.

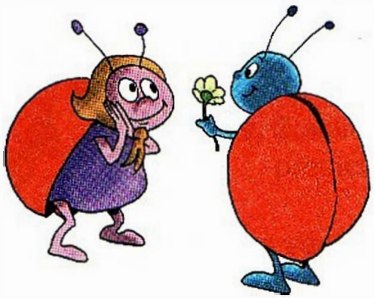

25. Subiectul

Subiectul simplu

1. Notează predicatele P şi subiectele S.

S P

Pădurarul merge atent prin pădure.

Marinarii curajoşi înfruntă furtunile.

Primăvara vin păsările călătoare.

Soarele străluceşte pe bolta albastră.

Copiii bucuroşi organizează excursii.

Răsună cântecele păsărelelor.

Pe poteci apar gâze colorate.

Pe cer apar nori întunecaţi.

2. Urmăreşte schema propoziţiei.

Reţine!

Subiectul şi predicatul nu determină alte cuvinte din propoziţie. Ele sunt părţi principale de propoziţie. Predicatul se acordă cu subiectul în număr.

Eu cânt. Noi cântăm.

Subiectul exprimat printr-un cuvânt este **subiect simplu**.

Exemplu:

Soarele străluceşte pe cerul senin.

subiect simplu

3. Realizează acordul predicatului cu subiectul.

Copiii (citeşte)_____cărţi de poveşti. Emisiunile (este) _____interesante. Fiecare copil (povestesc) _____ despre cărţile citite. Ceilalţi copii (ascult) _____ cu atenţie. Un grup de copii (au realizat) _____ o revistă. Copiii (redactez) _____ compuneri interesante. La serbările şcolare, ei (recit) _____ multe poezii.

4. Identifică subiectele şi predicatele. Precizează părţile de vorbire prin care sunt exprimate.

S P PS PS
• Ana culege flori din grădină.
s v s s

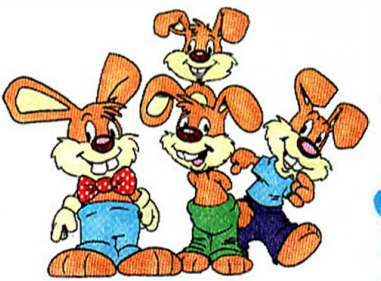

• Lizuca a plecat în dumbravă.

• Patrocle vine în urma fetiţei.

• Călătorii au poposit la mătuşa Răchită.

• În căsuţă, Lizuca s-a liniştit.

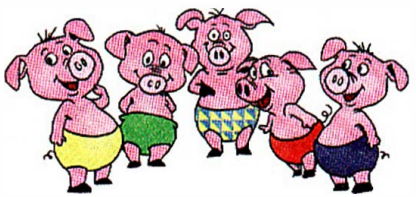

• Se lăsase înserarea peste livadă.

• Ei aud un zgomot lângă răchită.

• Lizuca se teme de bursuc.

• Patrocle nu se teme de întuneric.

5. Analizează subiectele şi predicatele, pe baza tabelului.

Nică s-a dus la mătuşa Mărioara. El a întrebat de vărul său. Nică a plecat. El a ajuns în cireşul femeii. Acolo, el cărăbănea cireşele, crude, coapte... A apărut mătuşa Mărioara. Nică nu s-a coborât de frică. După un timp a sărit în cânepă. Cei doi au alergat prin cânepă. Tatăl lui Nică a plătit paguba.

predicat	*ce e ca parte de vorbire*	*subiect*	*ce e ca parte de vorbire*
s-a dus	verb	Nică	substantiv

6. Scrie propoziţii. Precizează predicatele şi subiectele.

26. Subiectul multiplu*

1. Subliniază subiectele.

- Ana şi Alina se joacă.
- Gâştele, raţele şi curcile făceau larmă mare.
- Prunii, merii şi perii cresc în livadă.
- Eu, Sorin şi Nicu am fost primii.
- El şi ea vorbesc prea mult.

Reţine!

Subiectul poate fi exprimat prin mai multe substantive, pronume, substantive sau pronume. Un astfel de subiect se numeşte **subiect multiplu**. Între cuvintele care alcătuiesc subiectul multiplu se scrie virgulă, dacă nu există cuvintele **şi**, **sau**.

2. Subliniază subiectele multiple.

Garoafele, crizantemele şi lalelele râdeau la soare.

Alin şi Ioana au ajuns la şcoală.

Lebedele şi pelicanii trăiesc în deltă.

El şi ea au terminat compunerea.

Exerciţiile şi problemele alcătuiesc cea mai mare parte din carte.

Lupul şi vulpea s-au întâlnit.

Între subiect şi predicat nu se scrie virgulă. Când subiectul este multiplu, predicatul va fi exprimat printr-un verb la numărul plural.

Ex.: Bogdan, Dragoş şi Vlad citesc.

3. Alege varianta corectă (C). Taie propoziţia greşită.

Stejarul şi fagul cresc în pădure. ☐

Stejarul şi fagul creşte în pădure. ☐

4. Scrie patru propoziţii cu subiecte multiple exprimate prin substantive proprii.

5. Scrie patru propoziţii cu subiecte multiple exprimate prin substantive comune.

6. Scrie patru propoziţii cu subiecte multiple exprimate prin pronume.

7. Scrie patru propoziţii cu subiecte multiple exprimate prin substantive şi pronume.

8. Realizează acordul între predicat şi subiectul multiplu.

Raţele, gâştele şi cocorii (a veni)_____în stoluri.

Sarea, cărbunele şi petrolul (a se găsi)_____în adânc.

27. Atributul

1. Subliniază cuvintele care determină substantive.

Păsările călătoare au plecat în ţările calde.

Vârful muntelui este acoperit de zăpadă.

Doi copii vin la şcoală.

Reţine!

Atributul este partea secundară de propoziţie care determină un substantiv. Atributul poate determina oricare substantiv din propoziţie, nu numai pe cel cu funcţie de subiect.

Atributul poate fi exprimat prin adjectiv (păsări **călătoare**), prin substantiv (vârful **muntelui**) sau prin numeral (**doi** copii). El răspunde la întrebările: care? ce fel de? câţi?

2. Urmăreşte schema.

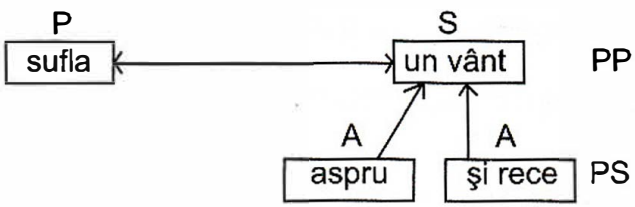

Se observă că **părţile principale** nu determină alte cuvinte în propoziţie. **Părţile secundare** depind de alte cuvinte pe care le determină.

3. Subliniază atributele. Leagă-le de substantive.

Pe banca veche şedeau doi bătrâni.

Omul leneş nu iubeşte munca cinstită.

În palatul vechi trăia împăratul cel înţelept.

Frunzele copacilor foşnesc la adierea uşoară.

4. Subliniază atributele. Leagă-le de substantive.

a. „Din văzduh, cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare...
Soarele rotund şi palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinereţe printre anii trecători."

V. Alecsandri, *„Iarna"*

b. Soarele trecea peste creştetul stâncii.
Noaptea liniştită venea din adâncul pădurii.
Grămezi vinete de nori se arătau.
Un tunet răzleţ se auzi în valea întinsă.
O puternică suflare de vânt aspru se auzi.
Uraganele vijelioase umplură spaţiul.
Sclipirile fulgerelor neîntrerupte şi orbitoare spintecau cerul.
Fierbea lumina albastră sub licăririle vii.

5. Scrie trei propoziţii în care atributele să fie exprimate prin adjective.

_____

_____

_____

6. Scrie două propoziţii în care atributele să fie exprimate prin substantive.

_____

_____

7. Însemnează predicatele cu P, subiectele cu S şi atributele cu A.

S A P

- Vântul nemilos suflă cu putere.
- Animalele speriate au intrat în adăposturi.
- Nori negri se adună pe cerul posomorât.
- Fulgere scurte brăzdează cerul.
- Picături mari de ploaie cad cu repeziciune.
- Şuvoaie mari de apă curg pretutindeni.
- Ploaia rece încetează.

8. Alcătuieşte propoziţii după schemele:

S A P . ; P S A . ; P A S . ; S A P PS. ;
s a v ; v s a ; v a s ; s a v s

S A P . ; A S P . ; A S P . ; P A S .
s s v ; s s v ; a s v ; v s s

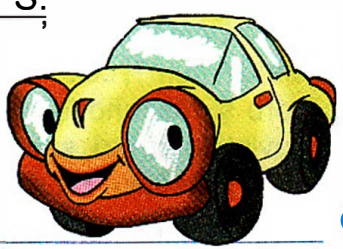

28. Complementul

1. Subliniază cuvintele care determină verbe.

- Păsărelele cântă pe rămurele.
- Alin citeşte o carte.
- Ana l-a văzut pe Andrei.
- Noi mergem cu părinţii.
- Ei vorbesc despre serbare.

Reţine!

Complementul este partea de propoziţie care determină un verb.

Complementul răspunde la întrebările: ce?, pe cine?, cui?, unde?, când?, cum?, cu cine? ş. a. Între complementele care determină acelaşi verb şi răspund la aceeaşi întrebare se pune virgulă, dacă nu există cuvintele **şi, ori, sau**.

Exemplu: *Eu scriu corect, frumos, clar şi repede.*

2. Subliniază complementele. Scrie întrebările la care răspund.

- Eu scriu temele (ce scriu?)
- Ana a văzut un fluturaş.(_____)
- Andrei a telefonat bunicului.(_____)
- Bunicul citeşte în grădină.(_____)
- Elena a venit în vacanţă.(_____)
- Noi am scris corect.(_____)
- Ursul a venit la vulpe.(_____)
- Ariciul mergea cu iepuraşul.(_____)
- Elena vorbea despre film.(_____)
- Copiii au venit de la cules.(_____)
- Vântul suflă de la nord.(_____)
- Copilul se numeşte Gheorghe.(_____)

3. Scrie complementele care lipsesc.

a. Stefan cel Mare a fost_____Moldovei. El a purtat_____cu turcii. Turcii doreau _____ţării. Bătrânii şi copiii se retrăgeau în _____. Ei otrăveau_____. Turcii răbdau de _____ şi de_____. Moldovenii i-au înfrânt pe _____. Ştefan a înălţat_____. El mulţumea lui _____.

b. Copiii s-au adunat (unde?)_____. Ei vor pleca (unde?)_____. Doamna învăţătoare le vorbeşte (despre ce?)_____. Andrei a venit (cu cine?) _____. Bogdan întreabă (despre cine?) _____. Nelu îl ajută (pe cine?)_____. Autocarul va pleca (când?)_____. Copiii vor călători (cum?)_____. Ei se vor întoarce (când?) _____.

4. Analizează propoziţiile după model.

S	P	C	C
Moldovenii	au luptat	cu vitejie	împotriva turcilor.
s	v	s	s

Pământul roditor se întinde departe.

La câmpie, oamenii cultivă cereale.

Pe malul apei cresc sălcii şi răchite.

Pe imaşurile întinse pasc turme de oi.

Pe dealuri cresc livezi şi vii.

În adâncul pământului zac multe bogăţii.

29. Complementul exprimat prin substantiv sau pronume

1. Subliniază complementele. Spune prin ce părţi de vorbire sunt exprimate.

C
Un câine lătra în poartă.
s

Eu vin la voi.

Noi scriem o scrisoare bunicilor.

S C P
Eu l-am văzut.
p p v

Andrei a văzut-o pe Alina.

Noi te-am văzut la spectacol.

Reţine!

Complementul poate fi exprimat prin substantiv sau pronume personal.

Exemplu: Eu scriu tema. (C, s) Eu ţi-am cântat. (C, p)

2. Precizează complementele şi părţile de vorbire prin care sunt exprimate.

C
• Eu desenez o casă.
s

• Eu i-am spus povestea.

• Copiii au văzut-o pe stradă.

• Andrei l-a întrebat despre excursie.

• În cuib, puii dormeau.

3. Realizează schema propoziţiilor, după modele.

• Porumbeii albi zburau pe cerul senin.

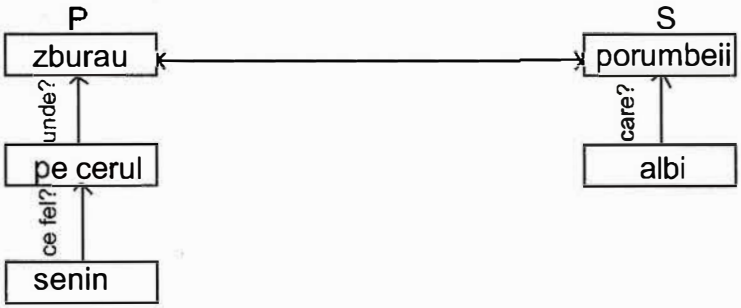

• Prin văile întinse răsunau cântecele vesele ale flăcăilor.

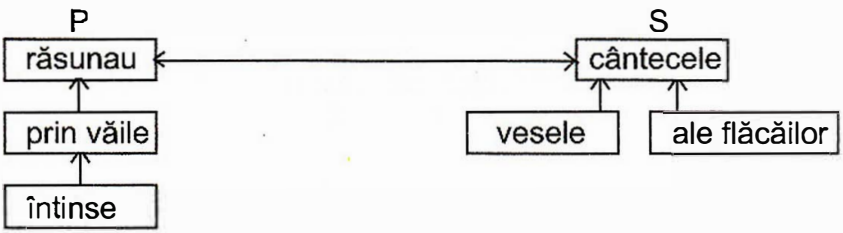

2 1 3 4

• Andrei a scris o compunere frumoasă.

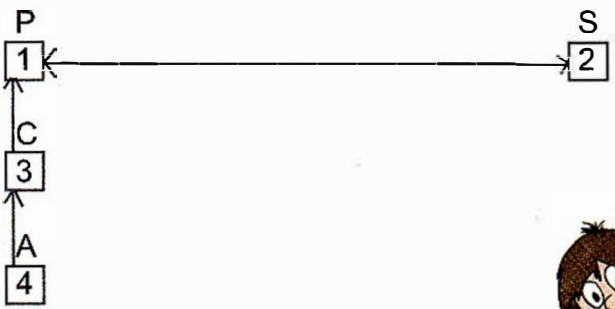

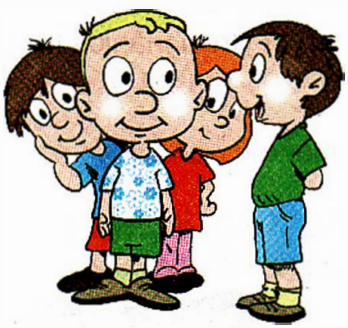

• Buturuga mică răstoarnă carul mare.

• Elevii clasei organizează o excursie lungă.

• În pădure cântau păsărelele neobosite.

• Pe cer se adunau nori cenuşii.

• Ursul mânios fugea prin pădurea verde.

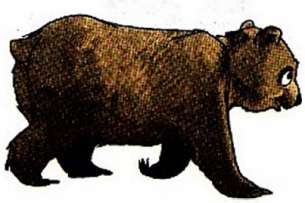

30. Părţile de propoziţie

Recapitulare

Părţi principale

Predicatul

- partea principală de propoziţie care arată ce face sau ce se spune despre subiect; (Elena citeşte.)
- felul - verbal (citeşte);
- este exprimat prin verb.

Subiectul

- partea principală de propoziţie despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului;
- felul - simplu (Elena citeşte.);
  - multiplu (Elena şi Andrei citesc.);
- este exprimat prin substantiv, pronume, numeral;
- răspunde la întrebările: cine?, ce? puse predicatului.

Părţi secundare

Atributul

- partea secundară de propoziţie care determină un substantiv;
- este exprimat prin adjectiv, substantiv, sau numeral;
- răspunde la întrebările: care?, ce fel? al, a, ale cui? puse substantivului.

Complementul

- partea secundară de propoziţie care determină un verb;
- este exprimat prin substantiv, pronume sau numeral;
- răspunde la întrebările: pe cine?, ce?, când?, unde?, cu cine?, cu ce?, pentru cine?, pentru ce? ş. a.

31. Exerciţii recapitulative

1. Alcătuieşte propoziţii în care cuvântul *carte* să fie, pe rând, subiect, atribut şi complement (Vezi exemplul despre *floare*).

Floarea este frumoasă.

Petalele **florii** sunt roşii.

Eu desenez o **floare**.

2. Alcătuieşte o propoziţie simplă cu subiect multiplu.

3. Alcătuieşte o propoziţie dezvoltată în care să se afle trei substantive (subiect, atribut, complement).

4. Alcătuieşte o propoziţie simplă în care subiectul să fie pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, genul feminin.

5. Alcătuieşte o propoziţie dezvoltată în care subiectul să fie un substantiv propriu.

6. Alcătuieşte o propoziţie în care subiectul multiplu să fie exprimat prin substantive proprii şi pronume.

7. Scrie propoziţii după schemele:

$\frac{S\ P}{s\ v}$; $\frac{P\ S}{v\ s}$; $\frac{S\ P}{p\ v}$; $\frac{S\ A\ P}{s\ a\ v}$; $\frac{A\ S\ P}{a\ s\ v}$; $\frac{S\ A\ P\ C}{s\ a\ v\ s}$;

$\frac{S\ A\ P\ C\ A}{s\ a\ v\ s\ a}$; $\frac{S\ A\ P\ C\ A}{s\ a\ v\ s\ s}$; $\frac{S\ \ A\ P\ C}{s\ s\ s\ a\ v\ p}$; $\frac{S\ A\ A\ P}{s\ a\ a\ v}$;

$\frac{P\ C\ C\ S\ A}{v\ s\ s\ s\ a}$; $\frac{C\ A\ P\ S\ A}{s\ a\ v\ s\ a}$; $\frac{C\ A\ S\ A\ P\ C}{s\ a\ s\ a\ v\ -}$; $\frac{C\ A\ P\ C\ S\ A}{s\ a\ v\ s\ s\ a}$.

Cuvântul - parte de propoziţie

Completează!

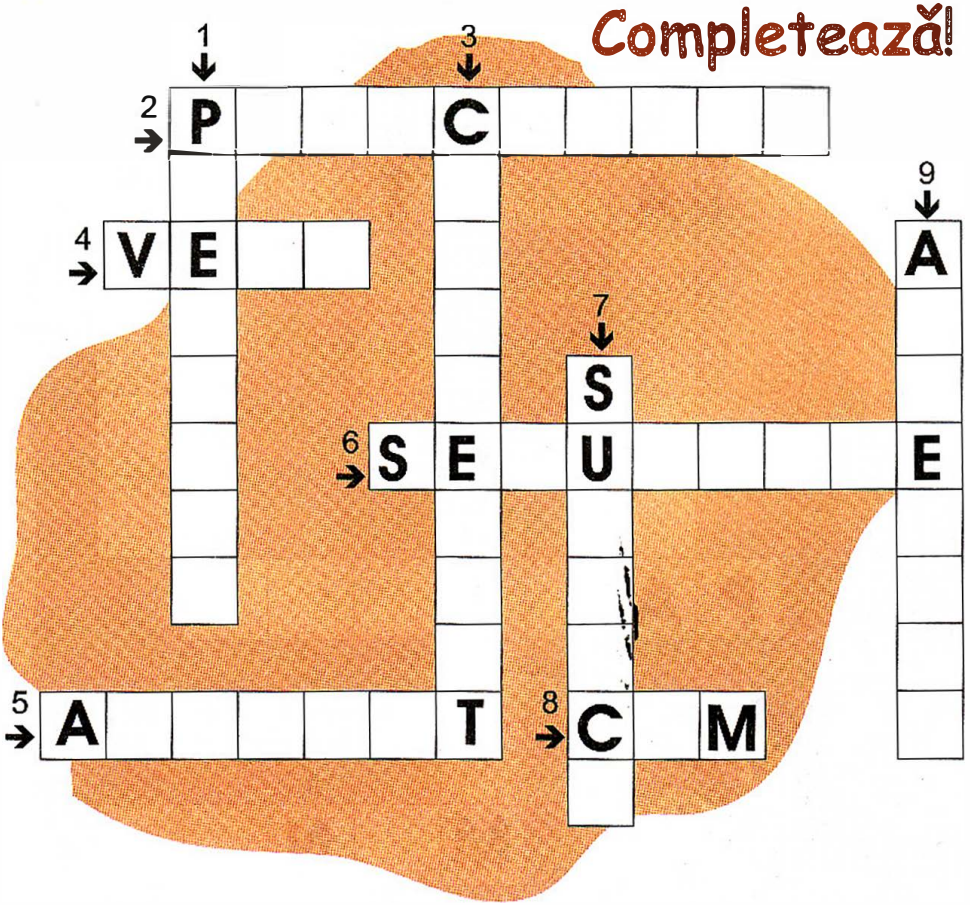

1. Parte de propoziţie.
2. Subiectul şi predicatul sunt părţi...de propoziţie.
3. Parte secundară de propoziţie.
4. Predicatul este exprimat prin...
5. Parte secundară de propoziţie.
6. Atributul şi complementul sunt părţi...
7. Parte principală de propoziţie.
8. Întrebare a complementului.
9. Atributul poate fi exprimat prin...şi substantiv.

VACANȚA

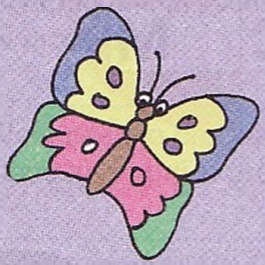

1. Vara avem...mare.
2. Vara este un...
3. Acum avem...de joacă.
4. Ne...mult în excursii.
5. Îi mai ajutăm şi pe...la treburi.
6. Ne place să...cărţi.
7. Ne urcăm pe...
8. Ne place auriul...al plajei.

ISBN: 978-973-7660-18-3

TEKEN
uploaded by Stef30